

Atodiad 1: Ffurflen Foeseg

CAIS AM GYMERADWYAETH FOESGOL

Er mwyn i fudd ddeillio o ymchwil ac i leihau'r risg o niwed, mae'n rhaid ei gynnal yn foesegol. Mae'n bosibl na fydd ymchwilydd wedi'i ddiogelu gan yswiriant y Brifysgol os na chafwyd cymeradwyaeth foesegol cyn cychwyn.

Mae'r Brifysgol yn dilyn diffiniad yr OECD o **weithgarwch ymchwil** a geir yn llawlyfr Frascati: "gwaith creadigol a gyflawnir mewn modd systematig er mwyn cynyddu'r stôr o wybodaeth, yn cynnwys gwybodaeth am ddyn, diwylliant a chymdeithas, a'r defnydd o'r stôr hwn o wybodaeth i lunio cymwysiadau newydd". Yn hynny o beth, mae hyn yn cwmpasu gweithgareddau a gyflawnir gan aelodau'r staff, myfyrwyr ymchwil ôl-raddedig, a myfyrwyr ôl-raddedig ac israddedig a addysgir sy'n gweithio ar draethodau hir/prosiectau.

Gelwir yr unigolyn sy'n ymgymryd â'r gweithgarwch ymchwil yn "brif ymchwilydd".

Nid oes angen cymeradwyaeth foesegol ar gyfer archwiliadau arferol, adolygiadau perfformiad, astudiaethau sicrhau ansawdd, profion o fewn gofynion addysgol arferol, a beirniadaeth lenyddol neu artistig.

Darllenwch y nodiadau canllaw cyn cwblhau HOLL adrannau'r ffurflen.

Rhaid i'r ffurflen hon gael ei chwblhau a'i chymeradwyo cyn ymgymryd ag unrhyw weithgarwch ymchwil. Gweler y Rhestr Wirio am fanylion y broses ar gyfer categorïau gwahanol o geisiadau.

ADRAN A: Amdanoch Chi (Prif Ymchwilydd)

Enw llawn:	Ffion Hana Thomas				
Ticiwch bob blwch sy'n berthnasol:					
Aelod o staff:	☐	Myfyriwr:	☒	Cymrawd Ymchwil Anrhydeddus:	☐
Cyfadran/Ysgol/Canolfan:	CAADOC – Yr Athrofa				
Campws:	Caerfyrddin				
Cyfeiriad e-bost:	1404778@student.uwtsd.ac.uk				
Rhif Ffôn Cyswllt:	07375497112				
<i>I fyfyrwyr:</i>					
Rhif Myfyriwr:	1404778			Israddedig	☒

Rhaglen Astudio:	BA Addysg Gynradd gyda SAC	Ôl-raddedig a Addysgir	
Cyfarwyddwr Astudiaethau/ Goruchwyliwr:	Dr Sioned V Hughes	Ymchwil	

ADRAN B: Cymeradwyaeth ar gyfer Gweithgarwch Ymchwil

A yw'r gweithgarwch ymchwil wedi'i gymeradwyo mewn egwyddor? (gweler y Nodiadau Canllaw ynglŷn â'r broses gymeradwyo briodol ar gyfer lefelau ymchwil gwahanol gan gategorïau gwahanol o unigolion)	YDY	X	NAC YDY	
				Dyddiad
Os Ydy, nodwch ffynhonnell y gymeradwyaeth (a'r dyddiad os yw'n wybyddus)	Pwyllgor Graddau Ymchwil			
	Pwyllgor Ymchwil y Gyfadran			
	Cydlunydd y modiwl: ECAD6003C	X	8/2/2019	

Mae'n **rhaidd** cael cymeradwyaeth mewn egwyddor gan y ffynhonnell berthnasol cyn gwneud cais am gymeradwyaeth foesebol.

ADRAN C: Deunyddiau Canllaw Moesegol Allanol

Rhestrwch y dogfennau canllaw moesegol craidd y cyfeiriwyd atynt wrth gwblhau'r ffurflen hon (gan gynnwys unrhyw godau moeseg ymchwil penodol i'r ddisgyblaeth, a hefyd unrhyw ganllawiau moesegol penodol yn ymwneud â'r fethodoleg arfaethedig). Ticiwch i gadarnhau fod eich cynnig ymchwil yn cydymffurfio â'r codau a'r canllawiau hyn.	
Fe fydd yr ymchwil yn ymlynu i ganllawiau BERA	X
Fe fydd yr ymchwil yn ymlynu i ganllawiau ymchwil y Brifysgol	X
Fe fydd yr ymchwil yn ymlynu i ganllawiau Cyngor Gweithlu Addysg	X
Mae'r ymchwil o fewn ffiniau trefn arferol yr ystafell ddosbarth, ac yn unol â chanllawiau, a llythyr am ganiatâd rhieni, yr Athrofa.	X

ADRAN D: Gweithgarwch Ymchwil Cydweithredol Allanol

A yw'r gweithgarwch ymchwil yn cynnwys cydweithwyr y tu allan i'r Brifysgol?	YDY		NAC YDY	X
Os Ydy, rhowch enw'r sefydliad allanol ac enw a manylion cyswllt y prif berson cyswllt:				
Sefydliad				
Enw'r person cyswllt				
Cyfeiriad e-bost y person cyswllt				

Pan fo'r gweithgarwch ymchwil yn cael ei gynnal mewn cydweithrediad â sefydliad allanol

A oes gan y sefydliad hwn ei system cymeradwyaeth foesebol ei hun?	OES		NAC OES	X
---	-----	--	------------	----------

Os Oes, atodwch gopi o unrhyw gymeradwyaeth derfynol (neu gymeradwyaeth interim) gan y sefydliad

ADRAN E: Manylion y Gweithgarwch Ymchwil

Teitl dangosol:	Technegau cynorthwyo datblygiad iaith disgyblion mewn ysgol cyfrwng Cymraeg sydd o gartrefi di-gymraeg.		
Dyddiad cychwyn arfaethedig:	11/02/2019	Dyddiad gorffen arfaethedig:	29/04/2019
Pwrpas y gweithgarwch ymchwil (yn cynnwys nodau ac amcanion) Amlinellwch bwrpas, nodau ac amcanion y gweithgarwch ymchwil, yn cynnwys cwestiynau ymchwil allweddol. Dangoswch yn gryno sut mae ymchwil cyfredol wedi llywio'r gweithgarwch arfaethedig ac eglurwch beth fydd y gweithgarwch ymchwil yn ei ychwanegu a sut mae'n mynd i'r afael â maes pwysig. (Uchafswm o 300 o eiriau)			
Pwrpas y gwaith ymchwil yw ymchwilio i dechnegau a ddefnyddir i gynorthwyo datblygiad iaith disgyblion mewn ysgol cyfrwng Cymraeg sy'n dod o gartrefi di-gymraeg. Y rheswm dros y dewis yma yw'r lluo o dystiolaeth sy'n cefnogi'r angen i hyrwyddo'r iaith Gymraeg yn bennaf parthed nod diweddar Lywodraeth Cymru (2017) o filiwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050. Noda LIC (2017) y weledigaeth i gael bob "rhan o'r wlad i greu amodau ffafriol sy'n cefnogi'r broses o gaffael yr iaith a'r arfer o ddefnyddio sgiliau Cymraeg." Bydd gofyn ar brofiad ymchwil i mi ymchwilio i ba dechnegau sydd ar gael mewn ysgolion i gynorthwyo plant a'u sgiliau iaith. Bydd yr adolygiad llenyddiaeth yn canolbwyntio ar y dystiolaeth sydd ynghlwm a'r darganfyddiadau parthed angen i drosglwyddo iaith plant. Mae data yn dangos bod disgyniad yn y nifer o siaradwyr Cymraeg gyda StatsWales (2011) yn datgan mai ond 562,000 o bobl sy'n medru'r Gymraeg, 43.5% yn llai nag yn 1911. Bydd ymchwil primaidd yn canolbwyntio ar gyfweild athrawon, cyn-orthwyr a phlant ynglŷn â'r strategaethau sy'n cael eu defnyddio i drosglwyddo'r iaith Gymraeg gan ystyried eu heffeithiolrwydd.			
Dulliau arfaethedig Rhowch grynodeb byr o'r holl ddulliau y gellid eu defnyddio yn y gweithgarwch ymchwil, gan ei gwneud yn glir pa dechnegau penodol fydd o bosibl yn cael eu defnyddio. Os ystyrir yn ddiweddarach bod dulliau heblaw am y rhai a restrwyd yn yr adran hon yn briodol, bydd angen cymeradwyaeth foesegol ychwanegol ar gyfer y dulliau hynny. (Uchafswm o 600 o eiriau)			

Holiaduron - Bydd y plant yn cael cyfres o bum cwestiwn i'w hateb drwy dicio'r bocs addas. Bydd y cwestiynau wedi eu hysgrifennu fel bod y plant yn gallu eu darllen yn annibynnol. Fe fydd y plant yn cael yr holiadur i'w gwblhau yn ystod 10 munud olaf y wers. Bydd modd iddynt gael help oedolyn i ddarllen unrhyw gwestiwn aneglur. Gadael: os nad ydynt yn dymuno cwblhau'r holiadur, fydd dewis gan y plant i ddychwelyd darn gwag o bapur.

Cyfweliadau – Fe fydd grŵp bach o bedwar plentyn yn cymryd rhan mewn cyfweliad lled-strwythuredig ble y gwahoddir hwy i ymateb i gwestiynau allweddol. Er enghraifft, sut ydych yn teimlo am y _____? Fe fydd y plant mewn lleoliad anffurfiol ac fe fyddaf yn gwneud nodiadau o'u hymatebion. Ni fydd y plant yn cael eu gorfodi i gymryd rhan ac ni fydd unrhyw gwestiynu uniongyrchol yn cymryd lle os na fydd plentyn yn dymuno ymateb. Gadael: fe fydd y plant yn cael cardiau coch a gwyrdd ac fe fyddaf yn esbonio eu bod yn cael troi'r cerdyn coch ar unrhyw adeg os ydynt yn dymuno gadael y cyfweliad.

Fe fyddaf yn cyfweld athrawon gwahanol yn y Cyfnod Sylfaen/ynghyfnod Allweddol 2 a phennaeth y ddau gyfnod allweddol i weld sut maent yn addysgu ac yn annog plant i siarad Cymraeg.

Arsylwadau - Fe fyddaf yn arsylwi pedwar plentyn yn ystod gwers _____ i nodi lefel eu hymgysylltiad a'u chymhelliant. Fe fyddaf yn gwneud nodiadau anffurfiol o'r arsylwadau mewn dyddiadur maes y bydd yr athro/athrawes a'r plant yn gallu ei weld. Gadael: fe fyddaf yn rhannu'r nodiadau gyda'r athro/athrawes dosbarth a'r plant ar ôl yr arsylwi. Fe fydd y plant yn gallu rhoi tic neu groes ar 'post it' i roi gwybod i mi os byddaf yn cael defnyddio eu data.

Recordio Fideo neu Sain - Wrth gyfweld oedolion a fydd yn cyfranogi byddaf yn recordio'r cyfweliad. Fe fyddaf yn recordio enghreifftiau o arfer da ac addysgu er mwyn adfyfrio ar y gwersi. Fe fyddaf yn recordio'r cyfweliadau gyda grŵp o blant yn ystod y cyfweliad anffurfiol. Efallai y bydd tystiolaeth ffotograffig yn cael ei ddefnyddio ond byddaf yn sicrhau na fydd wynebau'r plant yn y ffotograffau ac fe fydd ffurflen ganiatâd wedi eu harwyddo cyn y recordiad. Fe fyddaf yn sicrhau caniatâd gan bob cyfranogwr ar gyfer recordio cyn gwneud hynny. Gadael: fe fydd y plant yn cael cardiau coch a gwyrdd ac fe fyddaf yn esbonio eu bod yn cael troi'r cerdyn coch ar unrhyw adeg os ydynt yn dymuno gadael y cyfweliad.

Lleoliad y gweithgarwch ymchwil

Nodwch yr holl leoliadau lle cynhelir y gweithgarwch ymchwil.

Fe fydd y gweithgarwch ymchwil arfaethedig yn cael ei gynnal ym Mhrifysgol Cymru'r Drindod Dewi Sant ac yn yr ysgol a benodwyd ar gyfer y profiadau dewisol a'r Profiad Addysgu Proffesiynol.

Gweithgarwch ymchwil y tu allan i'r DU

Os cynhelir gweithgarwch ymchwil dramor, chi sy'n gyfrifol am sicrhau y cydymffurfir ag ystyriaethau moesegol lleol ac y ceisir y caniatâd perthnasol. Nodwch unrhyw ganllawiau lleol sy'n bodoli (e.e. gan gymdeithasau proffesiynol lleol/cymdeithasau dysgedig/prifysgolion) a nodwch a yw'r rhain yn cynnwys amodau moesegol y tu hwnt i'r hyn sy'n arferol yn y DU (rhowch fanylion unrhyw drwyddedau neu ganiatâd sydd eu hangen). Yn ogystal nodwch a oes unrhyw faterion moesegol penodol yn codi yn sgil y cyd-destun lleol lle cynhelir y gweithgarwch ymchwil, er enghraifft, materion diwylliannol sensitif neu achosion lle mae'r cyfranogwyr yn agored i niwed.
AMH

ADRAN F: Cwmpas y Gweithgarwch Ymchwil

A fydd y gweithgarwch ymchwil yn cynnwys:	BYDD	NA FYDD
Defnyddio holiadur neu offeryn ymchwil tebyg?	X	
Defnyddio cyfweiliadau?	X	
Defnyddio dyddiaduron?		X
Arsylwi ar gyfranogwyr a hwythau'n ymwybodol o hynny?	X	
Arsylwi ar gyfranogwyr a hwythau ddim yn ymwybodol o hynny?		x
Defnyddio recordio fideo neu sain?	X	
Mynediad i wybodaeth bersonol neu gyfrinachol heb gydsyniad penodol y cyfranogwyr?		X
Defnyddio unrhyw gwestiynau, ysgogiadau prawf neu gyflwyniad a allai, ym mhrofiad rhai, achosi niwed / tramgwydd corfforol, meddyliol neu emosiynol?		X
Cyflawni unrhyw weithredoedd a allai achosi embaras neu effeithio ar hunan-barch?		X
Ymchwilio i gyfranogwyr sy'n ymwneud â gweithgareddau anghyfreithlon?		X
Defnyddio gweithdrefnau sy'n cynnwys twyll?		X
Gweini unrhyw sylwedd, cyfrwng neu blasebo?		X
Gweithio gydag anifeiliaid fertebraidd byw?		X
Dulliau eraill o gasglu data gwreiddiol. Eglurwch yn y blwch hwn		X

Os atebwyd NA FYDD i bob cwestiwn, yna mae'r gweithgarwch ymchwil yn isel ei risg (yn foesebol) a **gall** fod wedi'i eithrio rhag **rhai** o'r adrannau canlynol (gweler y Nodiadau Canllaw).

Os atebwyd BYDD i unrhyw gwestiwn, ni ddylid ymgymryd â gweithgarwch ymchwil tan y ceir cymeradwyaeth foesebol lawn.

ADRAN G: Cyfranogwyr Arfaethedig

Pwy yw'r cyfranogwyr arfaethedig:	IE	NA
Myfyrwyr neu staff yn y Brifysgol?		X
Oedolion (dros 18 oed ac sy'n gymwys i gydsynio)?	X	
Oedolion agored i niwed?		X
Plant dan 18?	X	
Carcharorion?		X
Troseddwyr ifanc?		X
Y rhai y gellid ystyried bod ganddynt berthynas arbennig o ddibynnol â'r ymchwilydd neu ddiolwr?		X
Pobl sy'n ymwneud â gweithgareddau anghyfreithiol?		X
Eraill (noder):		X

Niferoedd a ffynhonnell y cyfranogwyr

Rhowch amcangyfrif o'r nifer disgwylidiedig o gyfranogwyr. Sut byddwch chi'n dynodi cyfranogwyr a sut cânt eu recriwtio?

Yr amcangyfrif o'r nifer disgwylidiedig o gyfranogwyr fydd 70 o blant rhwng 4 a 11 mlwydd oed mewn gwahanol ddosbarthiadau. Bwriedir hefyd cyfweld un pennaeth, pedwar athro/athrawes a dau gynorthwydd dosbarth.

Byddaf yn cael caniatâd gan yr uwch-fentor a'r mentor dosbarth cyn cynnal unrhyw fath o ymchwil yn fy nosbarthiadau 'elective'/profiad addysgu proffesiynol.

Gwybodaeth i gyfranogwyr:	BYDDAF	NA FYDDAF	AMH.
A fyddwch chi'n disgrifio'r prif weithdrefnau ymchwil i gyfranogwyr ymlaen llaw, fel eu bod yn cael gwybod beth i'w ddisgwyl?	X		
A fyddwch chi'n dweud wrth y cyfranogwyr fod eu cyfranogiad yn wirfoddol?	X		
A fyddwch chi'n cael cydsyniad ysgrifenedig gan y rhai sy'n cymryd rhan?	X		
A fyddwch chi'n egluro wrth y cyfranogwyr na fydd gwrthod cymryd rhan yn yr ymchwil yn effeithio ar eu triniaeth neu'u haddysg (os yn berthnasol)?	X		
Os yw'r ymchwil yn arsylwadol, a fyddwch chi'n gofyn i'r cyfranogwyr am eu cydsyniad i gael eu harsylwi?	X		

A fyddwch chi'n dweud wrth y cyfranogwyr eu bod yn gallu tynnu'n ôl o'r ymchwil ar unrhyw adeg ac am unrhyw reswm?	X		
Gyda holiaduron, a fyddwch chi'n rhoi'r dewis i gyfranogwyr i hepgor cwestiynau nad ydynt am eu hateb?	X		
A fyddwch chi'n dweud wrth y cyfranogwyr yr ymdrinnir â'u data yn gwbl gyfrinachol ac, os caiff ei gyhoeddi, na ellir eu hadnabod fel eu data hwy?	X		
A fyddwch yn cynnal ôl-drafodaeth gyda'r cyfranogwyr wedi iddynt gymryd rhan, mewn modd sy'n briodol i'r math o ymchwil a gynhaliwyd?	X		
Os atebwyd NA FYDDAF i unrhyw rai o'r cwestiynau uchod, rhowch eglurhad			
Gwybodaeth i gyfranogwyr:	BYDD	NA FYDD	AMH.
A fydd pob cyfranogwr yn cael ei dalu?		X	
A fydd offer trydanol arbenigol neu offer arall yn cael ei ddefnyddio gyda'r cyfranogwyr?		X	
A fydd unrhyw fuddiannau ariannol neu fuddiannau eraill i'r ymchwilydd neu'r Brifysgol yn deillio o'r astudiaeth hon?		X	
A fydd y gweithgarwch ymchwil yn cynnwys camarwain cyfranogwyr yn fwriadol mewn unrhyw fodd, neu guddio nodau penodol yr astudiaeth yn rhannol neu'n llawn?		X	
Os atebwyd BYDD i unrhyw gwestiwn, rhowch fanylion llawn			

ADRAN H: Risgiau a Ragwelir

Amlinellwch unrhyw risgiau a ragwelir a allai gael effaith niweidiol ar unrhyw rai o'r cyfranogwyr, yr ymchwilydd a/neu'r Brifysgol, a'r camau a gymerir i fynd i'r afael â nhw.
Risgiau i gyfranogwyr
Er enghraifft: gofid emosiynol, datgelu ariannol, niwed corfforol, trosglwyddo data personol, gwybodaeth sefydliadol sensitif
Nid oes disgwyl i'r cyfranogwyr fod yn rhan o unrhyw weithgaredd ymchwil nad ydynt wedi cydsynio iddi o flaen llaw. Felly, fe fyddaf yn sicrhau bod yr holl weithdrefnau cydsyniad yn eu lle drwy roi gwybod i'r holl gyfranogwyr am fy ymchwil. Fe fyddaf yn egluro i'r cyfranogwyr bod ganddynt yr hawl i dynnu allan a gadael yr ymchwil, neu fynegi na ydynt yn dymuno i'w data gael ei ddefnyddio, ar unrhyw adeg. Er enghraifft, fe fyddaf yn gofyn i'r plant os gallaf ddefnyddio eu hatebion o'r cyfweiliadau yn fy ngwaith ymchwil ac yn rhannu fy nodiadau. Fe fyddaf hefyd yn monitro lles y plant ac yn atal unrhyw weithgaredd os bydd unrhyw blentyn yn teimlo'n anghyfforddus.

Byddaf yn sicrhau nad oes unrhyw ddata unigol (sgorau crai, canlyniadau perfformiad canfyddadwy unigol) ar gael i Ysgolion/Rhieni, ayyb. Dim ond crynodeb sydd ddim yn adnabyddadwy a fydd yn cael ei ddarparu yn y modd hwn.
Os yw'r gweithgarwch ymchwil yn cynnwys pynciau sensitif neu bynciau sy'n peri gofid neu gywilydd (e.e. gweithgarwch rhywiol, defnydd o gyffuriau) neu faterion sy'n debygol o ddatgelu gwybodaeth sy'n galw am weithredu pellach (e.e. gweithgarwch troseddol), rhowch fanylion y gweithdrefnau i ddelio â'r materion hyn, gan gynnwys unrhyw gefnogaeth/gyngor (e.e. rhifau llinellau cymorth) a gynigir i'r cyfranogwyr. Sylwer, lle bo hynny'n berthnasol, y dylai gweithdrefnau cydsynio ei gwneud yn glir os darganfyddir rhywbeth sydd neu a allai fod yn anghyfreithlon yn ystod prosiect, ei bod yn bosibl y bydd angen ei ddatgelu i'r awdurdodau priodol
Nid oes pynciau sensitif yn cael eu trafod fel rhan o'r ymchwil hwn. Os bydd yr ymchwilydd yn darganfod unrhyw weithgarwch sydd yn peri gofid megis mater yn ymwneud â diogelu plant bydd yn ei ddatgelu i'r awdurdodau priodol. Bydd angen dilyn systemau'r adrodd ar faterion diogelu'r ysgolion dan sylw, sydd yn cael eu gwneud yn hysbys i bob ymwelydd ym mhob ysgol gynradd.
Risgiau i ymchwilydd Er enghraifft: diogelwch personol, niwed corfforol, gofid emosiynol, risg o gyhuddiad o niwed/anwedduster, gwrthdaro buddiannau
Bydd yr ymchwil yn digwydd mewn safle diogel o fewn ysgolion cynradd, felly nid oes risg anghyffredin o ran diogelwch. Bydd yr ystafell gyfweld wedi ei lleoli o fewn pob ysgol gynradd ac felly mewn gofod tawel ond cyhoeddus a bydd yr arsylwadau a'r cyfweiliadau gyda phlant yn digwydd o fewn trefn arferol y dosbarth. Y risg i'r ymchwilydd yw y gallaf gael fy nghyhuddo o arfer amhroffesiynol. Byddaf yn rheoli'r risg hon trwy gadw at ganllawiau BERA a dilyn fy nghynllun ymarferol moesegol.
Risgiau i'r Brifysgol/sefydliad Er enghraifft: cyhoeddusrwydd gwael, colled ariannol, diogelu data
Ni ddylai fod unrhyw berygl i'r Brifysgol os byddaf yn rheoli'r risg i'r cyfranogwyr a'r ymchwiliad fel y manylir uchod. Byddaf yn cynnal yr ymchwil ac yn cynrychioli'r canlyniadau yn onest. Fe fyddaf yn cydymffurfio â fframweithiau, ymrwymadau a safonau moesegol, cyfreithiol a phroffesiynol sy'n ofynnol gan awdurdodau statudol a rheoleiddiol, yn ogystal â Chod Ymarfer Moeseg ac Integredd Ymchwil y Brifysgol.

Canlyniadau niweidiol

Rhestrwch y mesurau a gyflwynwyd i gyfyngu ar unrhyw effeithiau neu ganlyniadau niweidiol yn sgil y gweithgarwch ymchwil, lle bo hynny'n briodol. Dylech gynnwys unrhyw brotocolau mewn argyfwng.

Byddaf yn rheoli'r risg hon trwy gadw at ganllawiau BERA a dilyn fy nghynllun ymarfer moesegol. Fe fyddaf yn cydymffurfio â fframweithiau, ymrwymadau a safonau moesegol, cyfreithiol a phroffesiynol sy'n ofynnol gan awdurdodau statudol a rheoleiddiol, yn ogystal â Chod Ymarfer Moeseg ac Integredd Ymchwil y Brifysgol.

Y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (DBS)

Os yw gweithgarwch ymchwil yn cynnwys plant neu oedolion agored i niwed, mae'n rhaid cael tystysgrif gan y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd cyn dod i unrhyw gysylltiad â'r cyfranogwyr hyn.

OES**NAC
OES****AMH.**

A oes tystysgrif DBS wedi'i sicrhau?

X**ADRAN I: Adborth, Cydsyniad a Chyfrinachedd****Adborth**

Pa adborth a roddir i'r cyfranogwyr, sut y gwneir hyn a phryd?

Yn dilyn yr ymchwil fe feddaf yn rhannu'r canlyniadau gyda'r cyfranogwyr os byddant yn dymuno eu gweld. Mae'r oedolyn yn gallu gwrthod rhoi caniatâd i ddefnyddio'r data. Mae'r plentyn yn gallu rhoi tic neu groes ar 'post it' i roi gwybod i mi os gallaf ddefnyddio eu data.

Cydsyniad gwybodus

Disgrifiwch y trefniadau i hysbysu darpar gyfranogwyr, cyn iddynt roi cydsyniad, o'r hyn mae'n ei olygu i gymryd rhan. Disgrifiwch y trefniadau i gyfranogwyr roi cydsyniad llawn cyn i'r gwaith o gasglu data ddechrau. Os yw'n amhriodol cael cydsyniad yn y modd hwn, eglurwch sut y ceir cydsyniad a sut y cofnodir hynny.

Fe fyddaf yn trafod fy nghynnig ymchwil mewn manylder gyda fy holl gyfranogwyr posibl cyn dechrau'r ymchwil.

Cyfranogwyr oedolion:

Fe fyddaf yn gofyn i bob cyfranogwr oedolyn i gwblhau'r ffurflen ganiatâd isod:

Teitl y Prosiect Ymchwil: Technegau cynorthwyo datblygiad iaith disgyblion mewn ysgolion cyfrwng Cymraeg sydd o gartrefi di-gymraeg.

Enw'r Ymchwilydd: Ffion Hana Thomas

- Cadarnhaf fy mod yn deall y wybodaeth gan _____ (enw'r ymchwilydd) am ei chynnig ymchwil. Rwyf wedi cael y cyfle i ystyried y wybodaeth, gofyn cwestiynau, ac rwyf wedi cael ateb boddhaol i'r rhain.
- Deallaf fy mod yn cymryd rhan o'm gwirfodd a bod croeso i mi dynnu'n ôl ar unrhyw adeg, heb roi rheswm.
- Deallaf y gellir defnyddio unrhyw wybodaeth a roddir gennyf mewn adroddiadau, erthyglau neu gyflwyniadau gan y tîm ymchwil.
- Deallaf na fydd enw'n ymddangos mewn unrhyw adroddiadau, erthyglau neu gyflwyniadau.
- Cytunaf i gymryd rhan yn yr astudiaeth uchod.

Llofnod _____ (Llofnod y cyfranogwr)

Dyddiad: _____

Cyfranogwyr Plant:

Gan fod y plant yn gwahanol oedran, fe fyddaf yn gofyn am eu caniatâd ar lafar neu yn ysgrifenedig. Fe fydd y plant yn gallu defnyddio dull sydd yn fwy addas iddyn nhw i ddangos eu caniatâd.

Cyfrinachedd / Anhysbysrwydd

Nodwch sut y sicreir cyfrinachedd ac anhysbysrwydd y cyfranogwyr mewn unrhyw gynnyrch. Os na chynigir anhysbysrwydd, eglurwch pam.

Fe fydd yr holl ddata a gynhyrchir gan yr ymchwil yn cael ei gadw'n anhysbys. Fe fyddaf yn dileu holl enwau'r cyfranogwyr a'r ysgolion. Fe fyddaf yn sicrhau y bydd yr holl ddata unigol yn cael eu gwneud yn anhysbys.

Fe fyddaf yn adnabod hawliau'r cyfranogwyr i gyfrinachedd ac anhysbysrwydd. Fe fyddaf yn dilyn y gofynion cyfreithiol mewn perthynas â storio a defnyddio data personol fel y nodir yn y Ddeddf Diogelu Data (1988) ac unrhyw ffurf o gyhoeddi, yn cynnwys cyhoeddi ar y rhyngwyd, yn arwain yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol at dorri cytundeb cyfrinachedd ac anhysbysrwydd.

ADRAN J: Diogelu a Storio Data

Wrth gwblhau'r adran hon cyfeiriwch at Bolisi Rheoli Data Ymchwil y Brifysgol a'r adnoddau helaeth ar dudalennau gwe Rheoli Data Ymchwil y Brifysgol (<http://uwtsd.ac.uk/library/research-data-management/>).

	YDY	NAC YDY
A yw'r gweithgarwch ymchwil yn cynnwys data personol (yn ôl diffiniad y Ddeddf Diogelu Data)? <i>mae “data personol” yn golygu ‘data sy’n ymwneud ag unigolyn byw y gellir ei adnabod -</i> <i>(a) o’r data hynny, neu</i> <i>(b) o’r data hynny a gwybodaeth arall sydd ym meddiant y rheolydd data neu sy’n debygol o ddod i’w feddiant. Mae’n cynnwys unrhyw fynegiant o farn am yr unigolyn, ac unrhyw arwydd o fwriadau’r rheolydd data neu unrhyw un arall mewn perthynas â’r unigolyn</i>		X
Os YDY, rhwch ddisgrifiad o’r data ac eglurwch pam mae angen casglu’r data hyn:		
A yw’n cynnwys data personol sensitif (yn ôl diffiniad y Ddeddf Diogelu Data)? <i>Mae “data personol sensitif” yn golygu data personol sy’n cynnwys gwybodaeth am -</i> <i>(a) tarddiad hiliol neu ethnig y gwrthrych data,</i> <i>(b) ei farn wleidyddol,</i> <i>(c) ei gredoau crefyddol neu gredoau eraill o natur debyg,</i> <i>(d) a yw’n aelod o undeb llafur (yn un ôl ystyr Deddf yr Undebau Llafur a Chysylltiadau Llafur (Cydgrynhoi) 1992),</i> <i>(e) ei iechyd neu’i gyflwr corfforol neu feddyliol,</i> <i>(f) ei fywyd rhywiol,</i> <i>(g) cyflawni unrhyw drosedd ganddo, neu honni cyflawni trosedd ganddo, neu</i> <i>(h) unrhyw achos am unrhyw drosedd a gyflawnwyd ganddo neu yr honnwyd iddi gael ei chyflawni ganddo, diddymu achos o’r fath neu ddedfryd unrhyw lys mewn achos o’r fath.</i>		X
Os YDY, rhwch ddisgrifiad o’r data ac eglurwch pam mae angen casglu’r data hyn:		

A fydd y gweithgarwch ymchwil yn cynnwys unrhyw rai o’r gweithgareddau canlynol:	BYDD	NA FYDD
Trosglwyddo data electronig mewn unrhyw ffurf?		X
Rhannu data ag eraill yn y Brifysgol?		X
Rhannu data â sefydliadau eraill?		X

Allforio data y tu allan i'r Undeb Ewropeaidd neu fewnforio data o'r tu allan i'r Deyrnas Unedig?		X
Defnyddio cyfeiriadau, codau post, ffacsys, e-byst neu rifau ffôn personol?		X
Cyhoeddi data a allai ganiatáu adnabod unigolion?		X
Defnyddio system rheoli data?		X
Archifo data?		X
Os atebwyd BYDD i unrhyw gwestiwn, rhwng fanylion llawn, gan egluro sut y caiff hyn ei wneud yn unol â'r Ddeddf Diogelu Data (a/neu unrhyw drefn ryngwladol gyfatebol):		

A fydd y gweithgarwch ymchwil yn cynnwys storio data personol ar un o'r canlynol:	BYDD	NA FYDD
Ffeiliau llaw (h.y. ar ffurf papur)?	X	
Cyfrifiaduron y brifysgol?		X
Cyfrifiaduron cwmnïau preifat?		X
Cyfrifiaduron cartref neu bersonol eraill?	X	
Gliniaduron / CDs / disgyrwyd cludadwy / cofbinnau?	X	
Storio yn y "cwmwl" neu wefannau?		X
Arall – noder:		
Yn achos yr holl ddata a storir, eglurwch y mesurau sydd yn eu lle i sicrhau cyfrinachedd y data, yn cynnwys manylion diogelu'r data gan gyfrinair, eu hamgryptio a'u gwneud yn ddienw:		
Fe fydd yr holl ddata electronig n cael ei storio yn anhysbys gyda chod adnabod unigryw (megis Ysgol A neu Ddisgybl 1) yn lle enw'r ysgol ac enw'r cyfranogwr. Fe fydd yr holl ddata yn cael ei storio ar liniadur a chofbin gyda chyfrinair ac yn cael ei ddileu ar ôl i'r modiwl gael ei gwblhau'n llwyddiannus. Fe fydd y ffurflenni caniatâd yn cael eu storio ar wahân i'r holl ddata.		

Rhestrwch bawb fydd â hawl gweld y data a gynhyrchir trwy'r gweithgarwch ymchwil:
Yr Ymchwilydd
Rhestrwch bawb fydd â rheolaeth o'r data a gynhyrchir trwy'r gweithgarwch ymchwil ac a fydd yn gweithredu fel ceidwad y data:
Yr Ymchwilydd
Rhowch fanylion y trefniadau storio data, yn cynnwys ble caiff y data ei storio, am ba hyd, ac ym mha ffurf. A fydd y data'n cael ei archifo – os felly, sut ac os na, pam.
Fe fydd y prosiect ymchwil a'r data yn cydymffurfio â Rheoliadau Data'r Brifysgol. Fe fydd hefyd yn ymlynu at ofynion y Ddeddf Diogelu Data (1988).

ADRAN K: Datganiad

Mae'r wybodaeth rwyf wedi'i chyflwyno yn gywir ac yn gyflawn hyd eithaf fy ngwybodaeth. Rwyf wedi ceisio dynodi unrhyw risgiau a phroblemau sy'n gysylltiedig â'r gweithgarwch ymchwil ac rwyf yn cydnabod f'ymrwymadau innau a hawliau'r cyfranogwyr.

Wrth gyflwyno'r cais hwn cadarnhaf drwy hyn fy mod yn ymrwymo i sicrhau y bydd y gweithgarwch ymchwil a enwir uchod yn bodloni [Cod Ymarfer Moeseg ac Integredd Ymchwil y Brifysgol](#).

Llofnod yr ymgeisydd:**H.Thomas****Dyddiad: 8/2/2019*****I fyfyrwyr:***

Athro / Uwch Fentor / Pennaeth:	Dr Sioned V Hughes
Llofnod:	H.Thomas
Dyddiad:	8/2/2019

I staff:

Pennaeth Ysgol/Deon Cynorthwyol:	
Llofnod:	
Dyddiad:	

Rhestr Wirio: Cwblhewch y rhestr wirio isod i sicrhau eich bod wedi cwblhau'r ffurflen yn unol â'r canllawiau ac wedi atodi unrhyw ddogfennaeth sy'n ofynnol:

☒	Rwyf wedi darllen y nodiadau canllaw a ddarperir cyn cwblhau'r ffurflen.
☒	Rwyf wedi cwblhau HOLL ADRANNAU PERTHNASOL y ffurflen yn llawn.
☒	Cadarnhaf fod y gweithgarwch ymchwil wedi'i gymeradwyo mewn egwyddor.
☒	Rwyf wedi atodi copi o'r gymeradwyaeth derfynol/interim gan sefydliad allanol (Ile bo'n briodol).
☐	Rwyf wedi atodi asesiad risg llawn (a HEB gwblhau Adran H y ffurflen hon) (Ile bo'n briodol)
☒	Rwy'n deall mai fy nghyfrifoldeb i yw sicrhau y bydd y gweithgarwch ymchwil a enwir uchod yn bodloni Cod Ymarfer Moeseg ac Integredd Ymchwil y Brifysgol.

X	Cyn cychwyn casglu data rwy'n deall ei bod yn rhaid i'r holl ddogfennau sydd wedi'u hanelu at ymatebwyr (yn cynnwys taflenni gwybodaeth, ffurflenni cydsynio, holiaduron, rhaglenni cyfweiliadau ac ati) gael eu cadarnhau gan y Cyfarwyddwr Astudiaethau/Goruchwyliwr, y tiwtor modwl neu'r Pennaeth Ysgol.
----------	--

MYFYRWYR YMCHWIL A STAFF YN UNIG

Wrth brosesu'r cais hwn rhaid cyflwyno pob gohebiaeth sy'n ymwneud â'r cais yn ysgrifenedig a'i hanfon drwy e-bost i pgresearch@uwtsd.ac.uk, gyda'r teitl 'Cymeradwyaeth Foesegol' a'ch enw i ddilyn.

Fe gewch wybod am ganlyniad eich cais drwy e-bost; felly mae'n bwysig eich bod yn darllen eich negeseuon e-bost Prifysgol a phersonol yn rheolaidd.

Dylai **MYFYRWYR AR RAGLENNI ISRADEDDIG NEU RAGLENNI MEISTR A ADDYSGIR** cyflwyno'r ffurflen hon (a chael y canlyniad) trwy systemau a eglurir i chi gan y goruchwyliwr/ arweinydd modwl.

Mae'r ffurflen hon ar gael yn electronig ar dudalennau gwe'r Swyddfa Academaidd:

<http://www.uwtsd.ac.uk/cy/swyddfaacademaidd/>

Y Broses Ymgeisio

Rhaid i holl brosiectau ymchwil staff a myfyrwyr ymchwil gyflwyno'r Ffurflen Gais am Gymeradwyaeth Foesegol i **Bwyllgor Moeseg y Brifysgol** trwy'r Swyddfa Academaidd (pgresearch@uwtsd.ac.uk <mailto:pgresearch@uwtsd.ac.uk>). Dylai ymchwil staff sy'n ymwneud yn uniongyrchol ag astudiaeth bersonol ar gyfer rhaglenni israddedig neu raglenni Meistr a addysgir cael eu cyflwyno trwy weithdrefnau'r Gyfadran, a eglurir isod.

Ystyrir **Ffurflenni Cais am Gymeradwyaeth Foesegol** ar gyfer **ymchwil israddedig a Meistr a addysgir o fewn y Cyfadrannau**. Bydd y Cyfadrannau'n darparu manylion y prosesau penodol ar gyfer hyn. Os yw'r materion Moesegol o fewn unrhyw gais moesegol unigol yn peri pryder arbennig, bydd y Gyfadran yn cyfeirio'r rhain at Bwyllgor Moeseg y Brifysgol. Mae angen i unrhyw weithgarwch gan fyfyrwyr sy'n cynnwys casglu data gwreiddiol dderbyn cymeradwyaeth Foesegol. Mae hyn yn cynnwys gwaith aseiniad yn ogystal â thraethodau hir.

Atodiad 2: Rhesymwaith Ysgol A

Mae mwy o dueddiad gyda'r holl ddisgyblion i droi i gyfathrebu gyda'i ffrindiau yn y Saesneg a hefyd pan maent yn cynnal gweithgareddau grŵp mewn dosbarth. Pan mae'r athrawes dosbarth yn gadael yr ystafell ddosbarth mi fydd cynnydd mawr o'r iaith Saesneg yn cael ei ddefnyddio. Sylweddolais fod disgyblion oedran Derbyn ond yn troi i'r Saesneg pan maent yn cael amser yn yr ardaloedd darpariaeth barhaus pan nad oes athrawes neu gynorthwydd yn bresennol. Pan arsylwais adeg brecwast, cinio a hefyd amser egwyl brin iawn oedd defnydd o'r iaith Gymraeg.

Wrth gyfweld gyda gwahanol ddisgyblion un o'r cwestiynau oedd "Ydych chi'n teimlo eich bod yn defnyddio fwy o Gymraeg gan eich bod yn cynnal Eisteddfod ysgol?" A dwedodd rhan helaeth ohonom eu bod yn teimlo bod llawer fwy o'r Gymraeg yn cael ei ddefnyddio, roedd yn hyfryd clywed. Hefyd gofynnwyd barn y plant am yr iaith Gymraeg a chawsom adborth cadarnhaol wrth iddynt ddweud ei bod yn mwynhau canu caneuon Cymraeg a hefyd yn mwynhau gwrandao ar y caneuon Cymraeg sydd yn cael ei chwarae amser egwyl ond yr unig beth oedd nid oeddwn yn deall beth oedd yn cael ei ganu. Gwelwyd bod tueddiad gan bawb i gyfri yn y Gymraeg ble bynnag maent ar dir yr ysgol a hefyd beth bynnag yw'r wers.

Yng Nghyfnod Allweddol 2 mae'r disgyblion yn cael amser i ddarllen ar ôl cinio oherwydd nid yw'r athrawon yn teimlo bod y disgyblion yn darllen digon adref ond y tueddiad yw i ddarllen Saesneg oherwydd mae'r disgyblion yn gweld bod llyfrau darllen Cymraeg yn ddiflas ac yn anaeddfed a does dim llawer o ddewis i ddiddori'r disgyblion.

Mae'r syniad o'r siarter iaith yn hyfryd ac yn ddefnyddiol tu hwnt yn y Cyfnod Sylfaen oherwydd mae'r athrawon a'r gweinyddesau yn gwobrwyo disgyblion nid yn unig yn yr ystafell ddosbarth ond hefyd tu allan, ond mae'r staff yn gweld yn anodd adeg cinio oherwydd bod disgyblion oedran Meithrin yn rhannu'r ardal allanol gyda disgyblion Derbyn amser cinio sydd yn gwneud i'r disgyblion droi i'r Saesneg.

Disgyblion Cyfnod Allweddol 2 sydd yn rhan o siarter iaith yr ysgol ond sydd yn y ffrwd Saesneg ddim yn teimlo mae cyfrifoldeb nhw i roi talebau allan ond hefyd nid ydynt yn mynychu unrhyw cyfarfod ynglŷn â'r siarter iaith oherwydd maent yn teimlo mae cyfrifoldeb y ffrwd Cymraeg yw gwobrwyo.

Ar ôl gael sgwrs gydag arweinydd y Siarter iaith rwyf yn deall beth yw rôl a pha gyfrifoldebau sydd gan y disgyblion Siarter iaith i wneud.

Pan arsylwais wers Cyfnod Allweddol 2, ffrwd Cymraeg daeth disgyblion o ysgol uwchradd cyfrwng Cymraeg mewn i siarad am beth sydd i ddisgwyl pan maent yn symud i flwyddyn 7 ac fe sylweddolais fod nifer o'r disgyblion yn gadael y dosbarth oherwydd eu bod yn mynd i ysgol uwchradd dwy ffrwd ond hefyd yn mynd i'r ffrwd

Saesneg. Pan gefais gyfweiliad gyda phennaeth Cyfnod Allweddol 2 a phenododd mai ond 2 allan o 7 disgybl o'r ffrwd Cymraeg sy'n mynd i'r ffrwd Cymraeg yn yr Ysgol Uwchradd dwy ffrwd.

Wrth gofnodi canlyniadau PLASC eleni roedd hi'n ddiddorol gweld sawl sydd yn rhugl yn y Gymraeg ond hefyd sawl sydd yn manteisio bod ganddyn nhw'r iaith.

Atodiad 3: Cyfweiliadau gyda disgyblion

Pryd ydych chi'n defnyddio'r iaith Cymraeg?

- Every time we have welsh lessons but if there is anything we dont understand then the class teacher will explain in English then explain again in Welsh but always explain in Welsh first before turning to English in Welsh lessons.
- Pan rydyn yn siarad neu'n gofyn am unrhyw gyfarwyddiadau wrth athrawon.
- Ambell blentyn sydd heb rieni sydd ddim yn gallu siarad Cymraeg ond gyda Chwirydd sydd yn gallu siarad Cymraeg sydd yn galluogi ambell blentyn gael ychydig o'r iaith allan o amser ysgol.
- Ar gyfer prynu ffrwythau amser egwyl o'r siop rhaid i'r disgyblion gofyn yn y Gymraeg.
- Gweddi – cyn cinio, cyn mynd adref ac yn ystod gwasanaeth
- Caneuon Cymraeg yn unig sydd yn cael ei ganu yn ystod gwasanaeth ysgol gyfan.
- Plant Cymry Cymraeg ond yn siarad Cymraeg adref

Pwy sydd yn rhan o'r Siarter Iaith?

- Allan o 314 o blant mae yna — o ddisgyblion yn aelodau o'r Siarter Iaith.
- Sut ydych yn penderfynu ar bwy i gynrychioli'r ysgol ynglyn a Siarter Iaith?
- Polisi Siarter Iaith?

Beth yw eich rôl fel aelod o'r Siarter Iaith?

- Ein rôl yw dosbarthu talebau i blant sydd o hyd yn ceisio siarad Cymraeg ymhob man.
- Barn un disgybl oedd bod talebau ddim yn gweithio oherwydd mae tueddiad gyda disgyblion i siarad Cymraeg o gwmpas y aelodau siarter iaith er mwyn gael taleb ond heb fod nhw o gwmpas yr aelodau siarter iaith neu athrawon dydyn ddim yn ceisio siarad Cymraeg.

Beth yw rôl y aelodau TGCh?

- Mae'r aelodau TGCh yn cymryd cyfrifoldeb o ba ganeuon sydd yn cael ei chwarae a pryd maent yn cael eu chwarae.

A ydych chi'n defnyddio'r iaith Cymraeg amser chwarae?

- Nid oes neb braidd yn siarad unrhyw fath o Gymraeg amser Chwarae. Heblaw bod athrawes allan ar ddyletswydd ac yn agos i ble rydych yn chwarae ac yn medru clywed pa iaith rydych yn siarad.

Sawl un ohonoch chi sydd gydag oleuaf un rhiant yn siarad Cymraeg?

- Allan o 314 o ddisgyblion mae yna tua 60% o'r disgyblion heb unrhyw fath o Gymraeg adref ac amser ysgol yn unig maent yn defnyddio'r Gymraeg.
- 80% yn y ffrwd Cymraeg sydd yn gadael 20% yn y ffrwd Saesneg

Beth fuoch chi'n gwneud gyda'r Welsh Whisperer?

- Cawsom ddydd gyda'r Welsh Whisperer yn cynhyrchu cân unigryw ar gyfer ein hysgol ni. Buodd pob dosbarth yn cyfrannu wrth greu pennill yr un.

Beth ydych chi'n gweld yn anodd am yr iaith Cymraeg?

- Rwy'n gweld y Gymraeg yn anodd oherwydd nid ydyn yn defnyddio na chael gwersi Cymraeg digon er mwyn gallu datblygu ymhellach ac y tro diwethaf i mi gael Gwersi Cymraeg pur oedd yn y Dosbarth Derbyn sydd 6 mlynedd yn ôl.

Ydych chi'n siarad Cymraeg adref? Os ydych gyda phwy?

- Data PLASC

Ydych chi'n teimlo eich bod chi defnyddio fwy o'r Gymraeg oherwydd ymarferion Eisteddfod?

- Barn un disgybl oedd ei bod hi'n defnyddio llawer fwy o Gymraeg eleni oherwydd bod yr ysgol yn gwneud eisteddfod ysgol gyfan am y tro cyntaf lle mae pawb mewn llys sydd gyda chymysgedd o'r ffrwd Cymraeg a

ffrwd Saesneg a hefyd ni ond yn cystadlu yn defnyddio darnau cerddoriaeth, adrodd ayyb yn y Gymraeg.

- We enjoy singing welsh songs

Ydych chi'n cael llyfrau Cymraeg I ddarllen yn yr ysgol ac adref?

- Nid yw blwyddyn 4, 5 a 6 ffrwd Saesneg yn cael llyfrau Cymraeg I ddarllen adref ond mae blynyddoedd 1, 2 a 3 ffrwd Saesneg yn ond dim ond os maent yn gallu deall ac yn gallu darllen yn hyderus i'r athrawes dosbarth.
- Disgyblion yn teimlo bod ddim digon o ddewis o lyfrau Cymraeg a hefyd nid yw'r rhai Cymraeg o ddiddordeb i'r disgyblion
- Dim digon o blant yn darllen Cymraeg adref gyda'u rhieni oherwydd nid ydyn yn deall yr iaith a hefyd pan nad yw'r disgybl yn deall y gair dyw'r rhiant methu helpu.
- Un disgybl yn darllen adref i'w hunain a pan nad yw'n deall y gair byddai yn defnyddio google translate.

Ydych chi'n cael gwersi gyda'r ffrwd Saesneg?

- Ni'n cael gwersi meddylfryd twf, gemau ac ABCh a Literacy pob bore Llun, Mawrth a Mercher gyda'n gilydd.

Ydych yn mynychu clybiau allgyrsiol? Ydyn nhw trwy'r cyfrwng Cymraeg?

- Llawer o'r disgyblion yn mynychu clybiau megis pêl droed, rygbi neu bêl rhwyd sydd gyda chymysgedd o Gymry Cymraeg a hefyd pobl ddi-gymraeg felly fwy tueddol o fod yn ddwy ieithog.

Pa fath o glybiau ar ôl ysgol sydd ar gael i chi? Ydyn nhw trwy gyfrwng Cymraeg neu'n ddwy ieithog?

- Mae yna glybiau di-ri ar gael ar ôl ysgol a hefyd yn ystod adeg ysgol sydd tua 95% trwy'r cyfrwng Cymraeg ond pam mae angen yna mae ambell beth yn ddwy ieithog.

Canran o blant sydd yn mynd I ysgol uwchradd cyfrwng cymraeg ac ysgol uwchradd dwy ffrwd?

- Eleni mae yna ganran uwch o blant sydd yn y ffrwd Cymraeg yn mynd I Ysgol uwchradd dwy ffrwd ond nid yn unig mynd i ysgol cyfrwng Saesneg ond hefyd yn mynd i'r ffrwd Saesneg yn lle mynd i'r ffrwd Cymraeg.

Ydych chi'n hoffi neu yn casáu'r iaith Gymraeg?

Nid wyf yn hoffi gwersi Cymraeg oherwydd nid wyf yn deall ystyr y geiriau a hefyd nid wyf yn defnyddio'r iaith pob dydd sy'n golygu nid wyf yn gallu datblygu fy Nghymraeg.

Rwy'n credu mai bod yn ddwyieithog yn mantais mawr oherwydd mae'n helpu gydag ein gallu mewn gwahanol bynciau a hefyd wrth ddilyn cyfarwyddiadau a rheolau'r ysgol ac mewn gwasanaeth ysgol gyfan.

Symudwyd un disgybl o ysgol cyfrwng Cymraeg I Ysgol A sef ysgol dwy ffrwd yn 2018 sydd wedi gweld gwahaniaeth mawr ar sawl sydd yn siarad Saesneg cyn Siarad Cymraeg.

Atodiad 4: Cyfweiliad gyda Phennaeth Cyfnod Sylfaen

1. Sut ydych chi'n cyflwyno'r Gymraeg i'r plant sy'n dod o

gefndiroedd di-Gymraeg? Ydych chi'n gweld hyn yn effeithiol?

Boddi nhw yn Gymraeg - osgoi defnyddio'r Saesneg. Weithiau dull "sandwich" Cymraeg - Saesneg - Cymraeg - os nad ydynt yn deall. Dim ond yn gwneud hyn yn y tymor cyntaf, ond osgoi ei ddefnyddio gymaint â phosib. Meddwl am lles y plant - eisiau bod nhw'n gallu cyfathrebu gydag athrawon.

Modelu iaith cywir i'r plant. Canu a hwiangerddi yn ddefnyddiol - ailadrodd drwy'r amser. Iaith syml.

EAL - Defnydd o cardiau fflach - gallu mynd yn or-ddibynnol ar rhain a rhwystro datblygiad yr iaith. Defnyddio Google Translate Romanian - Cymraeg (geiriau yn unig). Ychydig o Saesneg gyda nhw weithiau. Manta's weithiau nad ydynt yn gallu siarad Saesneg - gallu pigo'r Gymraeg lan yn well na rhai Saesneg - Cymraeg yn haws. Cynllun 'Pori drwy stori'; Peniarth yn wych am adnoddau, S4C (Cyw)

Sgiliau cyn iaith (ar lafar) - adnabyddiaeth ffonolegol, pethau ar lafar (odlau, hwiangerddi, gwrando ar synau, rhythm, sillafau, curiad, seiniau cyntaf geiriau, seiniau olaf geiriau)

Mat - dyma'r sŵn 't'.

Dal nôl o dangos llythrennau yn y meithrin - fwy o ganu, hwiangerddi fel bod nhw'n barod erbyn y Derbyn.

Intake' tymhorol yn y Meithrin - clywed fwy o Saesneg oherwydd plant newydd - "sandwich method" yn cael ei ddefnyddio drwy'r amser yn hytrach na ond y tymor cyntaf.

Llawer mwy o Saesneg eleni ar ddechrau'r Derbyn. Erbyn nawr mae nhw'n deall Cymraeg, siarad Cymraeg.

2. Sut ydych chi'n annog y plant i ddefnyddio'r Gymraeg yn annibynnol h.y. yn yr ardaloedd?

I'r plant sy'n darllen - cyfarwyddiadau i'w darllen yn y Gymraeg
Ddim yn darllen - cyfarwyddiadau i'w clywed ar "Talking Block".

3. Sut ydych chi'n hybu'r defnydd o Gymraeg tu allan i'r dosbarth?

'Tueddi i droi i'r Saesneg ar yr iard. Cael y plant i helpu'r plant arall e.e. "Mae angen i ni helpu Disgybl i siarad fwy o Gymraeg"

Talebau - rhoi drwy gydol y dydd - annog plant i siarad fwy o Gymraeg. Well rhoi nhw i'r plant yn yr ardal allanol, allan ar yr iard - ardaloedd nad ydynt fel arfer yn defnyddio'r Gymraeg. Ddim yn siarad Saesneg pan fydd oedolyn gyda nhw.

Mwy anodd amser cinio - plant y Meithrin yn rhannu'r iard (siarad fwy o Saesneg gyda nhw). Ceisio gwneud e'n rhywbeth positif - yn lle dweud 'peidiwch siarad Saesneg', yn hytrach annog nhw i siarad Gymraeg.

Codi safon y iaith - Gweld bod nhw'n ateb 'Yeah' i bob cwestiwn - rhoi rhestr o gwestiynau i'r cynorthwyr i ofyn i'r plant - annog 'ydw' neu'r

ateb cywir. Cynorthwywyr dosbarth gyda nhw amser cinio - gofyn
cwestiynau drwy'r amser - yn y coridor, amser cinio, gwersi, tu allan...
AILADRODD

**4. Ydych chi'n gweld fod mwy yn parhau gyda'u haddysg drwy'r
Gymraeg ym Mlwyddyn 1 ar ôl cael eu trochi yn y Meithrin a'r
Derbyn?**

Rhai yn dechrau Meithrin - rhieni gyda'r weledigaeth o fynd i'r ffrwd
Saesneg. Rhieni ddim yn gallu gweld bydd eu plant yn rhugl yn y
Gymraeg.

Cyfarfod rhieni Pasg - cael nhw i ddod â plant gyda nhw i'r cyfarfod er
mwyn dangos faint o Gymraeg maen nhw'n gwybod. Plant ddim gyda
rheswm i ddefnyddio'r Gymraeg i'r rhieni/tu allan i'r ysgol. Gweld
agwedd y rhieni yn newid. Rhai gydag agwedd positif o'r cychwyn tuag
at yr iaith.

Mwy yn dewis y ffrwd Gymraeg oherwydd bod y Meithrin a Derbyn yn
y Gymraeg. Cyd-destun yr ysgol wedi llwyr newid - 2 dosbarth Saesneg
yn unig erbyn nawr.

Y rhai sydd ddim yn gallu pigo'r Gymraeg i fyny oherwydd ADY fel
arfer yn dewis y ffrwd Saesneg + rhai sy'n symud o tu allan + rhai sydd
a'u rhieni yn benderfynol o gael addysg Saesneg.

**5. Sut ydych chi'n cefnogi rhieni o gefndiroedd di-Gymraeg i
gynorthwyo eu plant adref?**

Apiau Cymraeg, prynu Cds Cymraeg, llyfrau Cymraeg, danfon
wybodaeth adref - angen clywed y Gymraeg tu allan i'r ysgol.

Yr Wyddor - danfon llythyren adref sy'n gyfarwydd i'r rhieni e.e. dd -
this - pwysleisio sut i ynganu'r sŵn.

Ddim hawl i ddweud wrth y rhieni pa ffrwd i ddewis - gallu rhoi barn a
cyngor ond dewis y rhieni yw hyn ar diwedd y dydd.

Gwaith Cartref yn dechrau yn Bl.2 - cyfarwyddiadau dwyieithog

Meithrin - hwiangerddi, QR codes, apiau

Derbyn - llyfr cyswllt - llythrennau i ddysgu, cardiau fflach geirfa,
gemau, llyfrau (os ydynt yn barod). Ysgrifennu sylwadau yn iaith y
rhiant.

Un rhiant yn siarad Cymraeg adref - popeth yn mynd adref yn Gymraeg
(polisi ysgol) os nad ydynt yn gofyn yn wahanol. Bellach lan yr ysgol -
GC drwy'r Gymraeg yn unig - ar gyfer y plant yn unig.

Bl.1 - sillafu - ond pan fyddant yn barod "stage not age".

Gwneud y rhieni yn ymwybodol o wersi Cymraeg, sgiliau llythrennedd a
rhifedd sy'n cael eu darparu gan y Sir.

Menter Gorllewin Myrddin - sesiynau gyda rhieni y tymor cyn i'r plant
ddechrau'r ysgol.

Cylch Meithrin ar safle'r ysgol - ddim yn rhan o'r ysgol. Trosglwyddo yn
haws i'r ysgol. Plant yn cyfarwyddo gyda staff. Rhannu adnoddau.

Gohebiaeth i rieni - popeth CS yn mynd trwy'r pennaeth CS a CA2... i
sicrhau cywirdeb

Tafodiaith rhanbarthol - ddim yn annog staff i siarad yn wahanol/mewn
ffordd sydd yn anghyfarwydd iddynt. Eisiau i'r plant clywed geirfa
newydd o bob rhan o Gymru.

- MPLI

- 2 seren a dymuniad

Marcio o ddydd i ddydd - adborth ar lafar, côd marcio (sillafu, atalnodi)
rhywbeth sydd angen cofio tro nesaf e.e. bwllch bys.

Atodiad 5: Cyfworld gyda Phennaeth Cyfnod Allweddol 2

1. **Sut ydych chi'n hybu'r defnydd o'r Gymraeg tu allan i'r dosbarth?** Ar ôl nhw drwy'r amser i siarad Cymraeg gyda'i gilydd. Dibynnu ar gyd-destun ieithyddol y dosbarth, fwy o Gymraeg os bod fwy o Gymry Cymraeg. Ceisio bod nhw'n ennyn balchder am eu Cymreictod - Siarter Iaith, caneuon Cymraeg, Eisteddfod (fwy o Gymraeg yn cael ei siarad yn yr ysgol) gwasanaethau yn Gymraeg.
2. **Ydy'r plant yn derbyn cefnogaeth ychwanegol gyda'u Cymraeg (ymyraethau)?** EAL (dim Saesneg gyda'r plant); Uned Iaith ym (o'r blaen, ond heb defnyddio ers dros 5 mlynedd) - ddim yn cyrraedd lefel 4 danfon nhw hefyd weithiau.
3. **Sut ydych chi'n cefnogi hwyrddyfodiaid gyda'u Cymraeg?** Mynd i'r ffrwd Saesneg yn lle. Digon abl, gallu ymdopi yn iawn.
4. **Ydy hi'n anodd dysgu cymysgedd o gefndiroedd ieithyddol o fewn yr un dosbarth?** Sut ydych chi'n delio gyda hyn? Erbyn BL6, digon o'r Gymraeg. Gweld Meithrin a Derbyn Cymraeg yn helpu - plant yn cael eu boddi yn y Gymraeg.
5. **Faint o blant sydd yn parhau gyda'u haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg yng Nghyfnod Allweddol 3 o'r ffrwd Gymraeg?** Llynedd, rhan fwyaf Eleni, tua 7 yn mynd i , falle 2 yn mynd i'r ffrwd Gymraeg. Dibynnu ar y flwyddyn a barn y rhieni adref. Mwy yn mynd i i eleni.
6. **Clybiau ar ôl ysgol** - trwy gyfrwng y Gymraeg rhan fwyaf (rhai o'r ffrwd Saesneg yn ymuno - defnyddio ychydig o Saesneg) cael Literacy, ABCh a Gemau fel dwy ffrwd. Wedi trafod gwneud fwy o

wersi ar y cyd e.e. mathemateg, cymraeg - anodd chwilio amser i wneud.

*Ddim yn ystyried eu cefndiroedd ieithyddol ond gwahaniaethu o rhan eu gallu personol nhw.

*Un rhiant yn siarad Cymraeg adref - ystyried eu bod nhw'n siarad Cymraeg adref.

*Gwaith cartref allan ond yn Gymraeg yn unig

*Llythyron etc. yn cael eu danfon yn ddwyieithog

Atodiad 6: Amserlen a ffurflen presenoldeb

Atodiad:

Cofrestr Bersonol

Enw: Ffion Hana Thomas

Rhif Myfyriwr: 1404778

Ysgol / Lleoliad:

Dyddiad	Gweithgarwch a wnaed	Llofnod (mentor, uwch fentor neu bennaeth)
11/2/19	Adroddiad yr ysgol Taliu o amgylch yr ysgol a chorod â staff	
12/2/19	Arsylwi mewn dosbarth	
13/2/19	Arsylwi mewn dosbarth	
14/2/19	Trafod am lwy ydym am gyfweled am weddi yr cyfnod ya yr ysgol	
15/2/19	Cyfuelladau gyda goahand disgyblion	
18/2/19	Cyfweled ac arsylwi	
19/2/19	Cyfweled ac arsylwi	
20/2/19	Cyfweled ac arsylwi	
21/2/19	Cyfuellad gyda Ffionydd Cuoriawstom Cymreig ac Adrodd yna'i	
22/2/19	Eisteddfod ysgol a Casglu bystiolaeth	

Atodiad 7: Ffurflen caniatâd tynnu lluniau a ffilm

Ffurflen Gydsynio

Rhaid i hyfforddeion gael y cydsyniad ysgrifenedig canlynol gan y pennaeth cyn tynnu lluniau, ffilmio neu recordio dysgwyr.

Rwy'n cytuno y gall <u>FFION HANA THOMAS</u> fel cynrychiolydd o'r Athrofa:		
Dynnu lluniau	Cyfweld	
Cymryd fideo	Dyfynnu dogfennau polisi'r ysgol	
Recordio	Cynnal holladuron	(Ticiwch fel y bo'n briodol)
Enw'r Pennaeth	<u>A DAVIES</u>	Uofnod <u>A. Davis</u>
Enw'r ysgol _____		

I'w gwblhau gan yr hyfforddai:

Os caf i ganiatâd o'r fath, cytunaf i gadw at y foesege sydd wedi'i hymgorffori yng Nghod Ymarfer CGA ac ni fyddaf yn dosbarthu unrhyw ddeunydd o'r fath i gynulleidfaoedd y tu hwnt i awdurdodau'r Brifysgol heb eu caniatâd.

Enw'r hyfforddai:	<u>FFION HANA THOMAS</u>
Uofnod:	<u>H. Thomas</u>
Rhif ffôn:	<u>07375497112</u>
Cyfeiriad e-bost:	<u>1404778@student.uwtsd.ac.uk</u>

Rhaglen (e.e. BA Add/TAR Gyrraidd/TAR Uwchudd):
Dyddiad: <u>11 - 02 - 19</u>

Atodiad 8: Adroddiad Estyn Ysgol A

Crynodeb

Yn Ysgol [redacted] mae lles disgyblion yn ganolog i waith yr ysgol. Mae bron pob disgybl yn ymddwyn yn arbennig o dda, maent yn awyddus i ddysgu ac yn dangos parch gwirioneddol at eraill. Yn ystod eu cyfnod yn yr ysgol, mae rhan fwyaf y disgyblion yn gwneud cynnydd da o'u mannau cychwyn. Mae athrawon yn darparu gweithgareddau ysgogol sy'n datblygu medrau disgyblion yn effeithiol. Un o gryfderau'r ysgol yw ansawdd y ddarpariaeth ar gyfer disgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol a sicrhau lles disgyblion. Mae'r ysgol yn elwa o arweinyddiaeth gadarn, gyda ffocws cryf ar wella safonau a sicrhau bod yr holl disgyblion yn cyrraedd safonau uchel.

Maes Arolygu	Barn
Safonau	Da
Lles ac agweddau at ddysgu	Da
Addysgu a phrofiadau dysgu	Da
Gofal, cymorth ac arweiniad	Da
Arweinyddiaeth a rheolaeth	Da

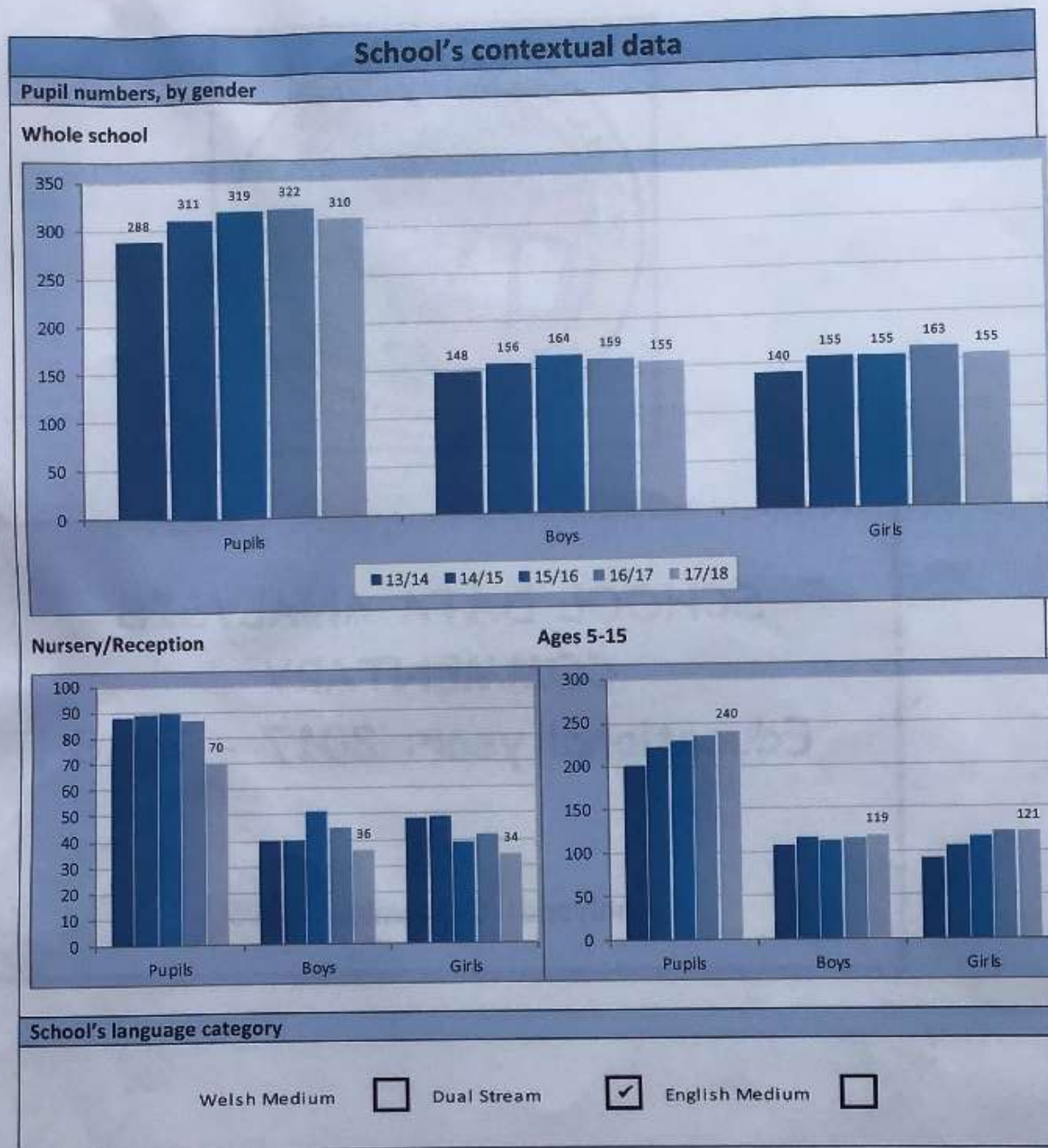
Argymhellion

- A1 Gwellu medrau llafar Cymraeg yn y ffrwd Saesneg a gallu disgyblion yn y ddwy ffrwd i ddefnyddio'r Gymraeg wrth weithio'n annibynnol ac mewn sefyllfaoedd anffurfiol
- A2 Darparu digon o gyfleoedd i ddisgyblion wneud dewisiadau mewn perthynas â'u dysgu ac i weithredu'n fwy annibynnol, yn enwedig yng nghyfnod allweddol 2
- A3 Sicrhau bod y camau gweithredu yn y cynllun datblygu ysgol yn ddigon miniog a'r meini prawf llwyddiant yn fesuradwy i hwyluso mesur effaith

Beth sy'n digwydd nesaf

Bydd yr ysgol yn llunio cynllun gweithredu i fynd i'r afael â'r argymhellion o'r arolygiad.

Bydd Estyn yn gwahodd yr ysgol i baratoi astudiaeth achos ar ei gwaith mewn perthynas â threfniadau anghenion dysgu ychwanegol ac effaith rhaglenni ymyrraeth ar safonau a lles disgyblion i'w lledaenu ar wefan Estyn.

Atodiad 9: Adroddiad PLASC Ysgol A 2017/18

Other groups of pupils (EAL and LAC)

Percentage of pupils in other categories: 2017/18

	English as additional language (EAL) (a)	Looked after children (LAC)
Percentage	1.7	0.0

Linguistic context of school 2017/18

Year group	Cohort	Speak Welsh at home (%)	Don't speak Welsh at home		Can't speak Welsh (%)
			Fluent (%)	Not fluent (%)	
Y6	37	54	30	11	5
Y5	43	44	26	14	16
Y4	36	39	33	28	0
Y3	41	46	22	12	20
Y2	41	34	39	15	12
Y1	42	33	29	33	5
Under 5	70	36	0	23	41

- Only 41.7% of our pupils speak Welsh at home. 46.7% don't speak Welsh at home.
- However, 84% of our pupils receive their education through the medium of Welsh.
- The % of pupils with both parents fluent Welsh speakers is considerably lower.

Data Asesiadau Sylfaenol – Baseline Assessment Data**2015/16**

Baseline assessment outcome code	LCW	LCE	MDT	PSD	PDT
A					
6					
5					
4					
3	-	-	-	-	5
2	2	1	21	6	32
1	27	-	14	32	2
G	9	-	4	1	-
S					
Z					
W					
D					
N					
Average	1	2	1.5	1.1	2.1

2016/17

Baseline assessment outcome code	LCW	LCE	MDT	PSD	PDT
A					
6					
5					
4					
3	-	-	1	-	2
2	2	1	4	2	25
1	6	-	19	27	11
G	16	-	9	10	2
S	12	-	6	1	-
Z	1	-	1	-	-
W					
D					
N					
Average	0.7	2	1	1	1.7

2017/18

Baseline assessment outcome code	LCW	LCE	MDT	PSD	PDT
A	-	-	-	-	-
6	-	-	-	-	-
5	-	-	-	-	-
4	-	-	-	-	-
3	-	-	-	1	9
2	5	1	18	6	22
1	9	-	12	19	2
G	14	-	3	6	1
S	5	-	1	2	-
Z	-	-	-	-	-
W	-	-	-	-	-
D	-	-	-	-	-
N	-	-	-	-	-
Average	0.7	2	1.4	1	2.2

- Baseline assessments for 2017/18 are generally low but significantly lower in Welsh and PSD. This follows the trend for the previous two years.

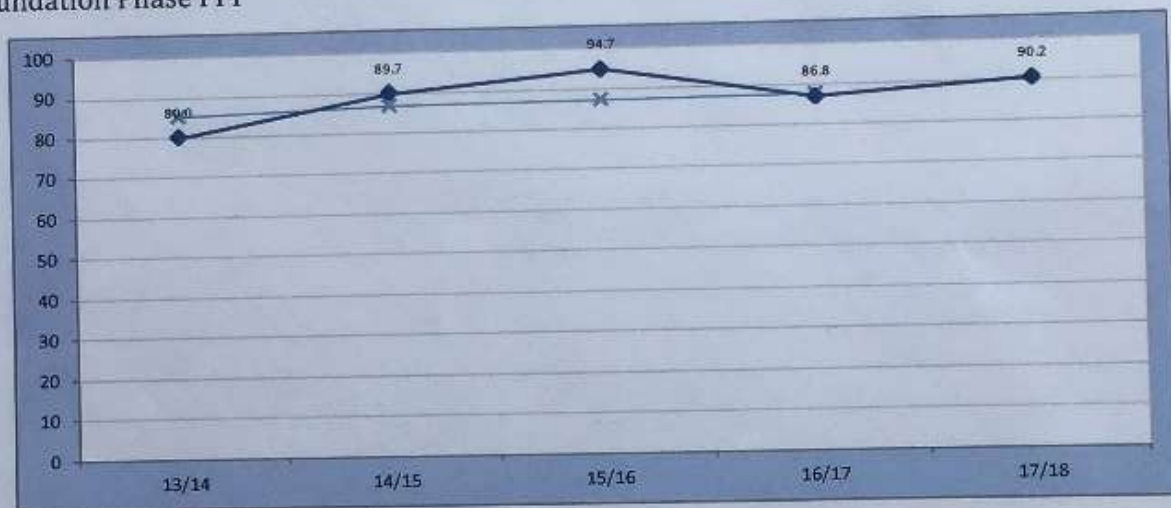
Summary of school's performance													
							17/18 (1 year)		Difference: Boys - Girls				
		13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	LA	Wales	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18
Whole School	Pupils	288	311	319	322	310	--	--	+8	+1	+9	-4	+0
	%FSM (3 years) / Group	5.6 1	3.9 1	3.2 1	3.9 1	5.8 1	16.7	--	--	--	--	--	--
	%SEN (5-15 only)	28.0	30.2	23.6	27.7	24.2	30.5	--	--	--	--	--	--
	Attendance	95.5 3	95.4 4	96.0 3	96.0 3	--	--	--	--	--	--	--	--
Key Stage 2 (Y6)	%FSM	7.7	0.0	0.0	7.9	2.8	17.2	--	--	--	--	--	--
	School Action+ / Statements	0 / 2	5 / 0	4 / 1	5 / 0	1 / 0	206 / 36	--	--	--	--	--	--
	%LAC	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.6	--	--	--	--	--	--
	Cohort	27	23	41	38	36	1,984	--	+5	-3	+3	+2	-6
	CSI	85.2	95.7	97.6	92.1	97.2	88.1	~	-25.0	-10.0	+5.3	+6.1	-6.7
	Welsh	92.3	91.7	96.4	88.9	100.0	87.2	~	-14.3	-20.0	+6.3	-2.5	+0.0
	English	92.6	95.7	95.1	97.4	97.2	90.3	~	-12.5	-10.0	+0.7	+5.6	-6.7
	Mathematics	88.9	95.7	97.6	92.1	97.2	91.7	~	-18.8	-10.0	+5.3	+6.1	-6.7
	Science	92.6	95.7	97.6	97.4	100.0	91.6	~	-12.5	-10.0	+5.3	+5.6	+0.0
	Welsh +1	38.5	33.3	46.4	61.1	32.1	34.3	~	-21.4	-22.9	-22.9	-65.0	-7.1
	English +1	37.0	39.1	46.3	52.6	41.7	36.1	~	-29.5	-33.8	-11.7	-37.2	-14.3
	Mathematics +1	40.7	47.8	41.5	52.6	47.2	39.5	~	+22.7	-13.8	+8.6	-26.7	-1.0
	Science +1	40.7	43.5	43.9	52.6	50.0	36.2	~	-8.0	-6.2	+13.2	-26.7	-5.7
Foundation Phase (Y2)	%FSM	8.6	0.0	2.6	13.2	4.9	16.3	--	--	--	--	--	--
	School Action+ / Statements	2 / 0	3 / 0	2 / 0	2 / 1	4 / 0	196 / 18	--	--	--	--	--	--
	%LAC	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.5	--	--	--	--	--	--
	Cohort	35	39	38	38	41	2,077	--	-1	+9	-4	-8	+1
	FPI	80.0	89.7	94.7	86.8	90.2	77.6	~	-6.9	-5.8	-11.8	+10.7	+10.2
	LCW	88.5	96.0	96.9	92.6	91.2	84.0	~	-6.0	-6.3	-7.7	-0.5	+5.9
	LCE	55.6	85.7	83.3	72.7	100.0	74.8	~	-33.3	+4.2	-25.0	+33.3	+0.0
	MDT	82.9	94.9	94.7	89.5	90.2	83.4	~	-1.0	+2.5	-11.8	+17.4	+10.2
	PSD	94.3	100.0	100.0	94.7	97.6	91.9	~	-0.3	+0.0	+0.0	+8.7	-4.8
	LCW +1	30.8	12.0	37.5	40.7	47.1	28.5	~	-35.7	-33.3	-11.3	-19.2	-11.8
	LCE +1	33.3	7.1	33.3	36.4	57.1	23.2	~	-50.0	-16.7	-25.0	+77.8	-75.0
	MDT +1	28.6	15.4	36.8	42.1	56.1	30.4	~	+13.1	+3.3	+18.5	+29.6	+11.9
	PSD +1	71.4	38.5	73.7	81.6	78.0	57.2	~	-24.5	+45.8	-16.2	-2.6	-23.3
Performance difference of more than 10pp													

How well does the school perform at Foundation Phase?

		13/14	14/15	15/16	16/17	17/18
Number of FP pupils	Boys	17	24	17	15	21
	Cymraeg	14	16	13	13	17
	Girls	18	15	21	23	20
	Cymraeg	12	9	19	14	17
	Pupils	35	39	38	38	41
	Cymraeg	26	25	32	27	34

		13/14	14/15	15/16	16/17	17/18
Number of FP pupils eligible for FSM (those that can be matched to PLASC)	(FPI)					
	FSM	3	0	1	5	2
	Cymraeg	0	0	1	3	1
	Non-FSM	32	39	37	33	39
	Cymraeg	26	25	31	24	33

Foundation Phase FPI

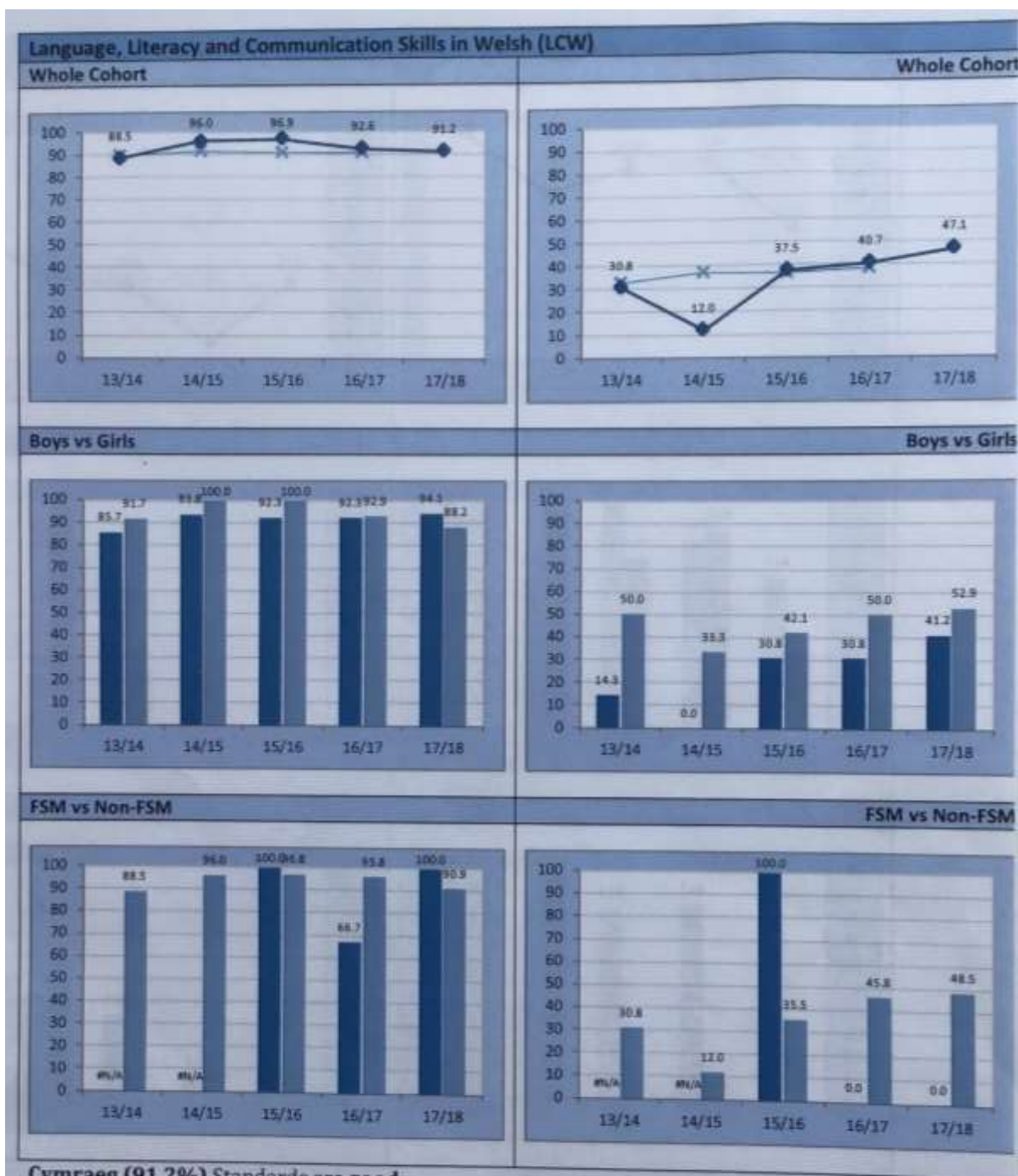
Boys vs Girls

FSM vs Non-FSM

- There were 41 pupils in the cohort with each pupil having a value of 2.4%. There were 21 boys in the cohort, each equal to 4.8% and 20 girls, each equal to 5%. The FPOI for the cohort in 2017/18 was 90.2%. 1 boy (SA+) and 3 girls (SA) failed to achieve the FPOI.
- In 2017/18 the school improved its FPOI by 4.9% from the previous year.
- Performance is **very good** when considering the severity of the ALN of the 4 pupils who failed to reach the FPOI.

Cymraeg (91.2%) Standards are good.

- 3 pupils failed to reach outcome 5+ (1 SA+ pupil and 2 SA pupils).
- Performance at outcome 5+, despite a very slight downward trend over the last 2 years is consistently above that of the LA.
- Performance at outcome 6+, shows an improving 3 year trend and is above the LA.

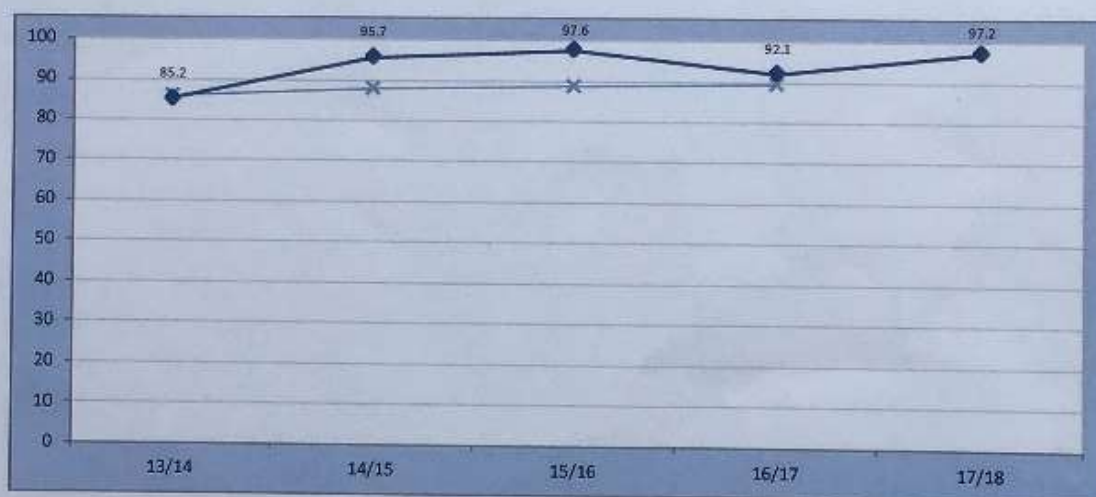
How well does the school perform at KS2?

Number of KS2 pupils		13/14	14/15	15/16	16/17	17/18
	Boys	16	10	22	20	15
	<i>Cymraeg</i>	7	5	12	8	14
	Girls	11	13	19	18	21
	<i>Cymraeg</i>	6	7	16	10	14
	Pupils	27	23	41	38	36
	<i>Cymraeg</i>	13	12	28	18	28

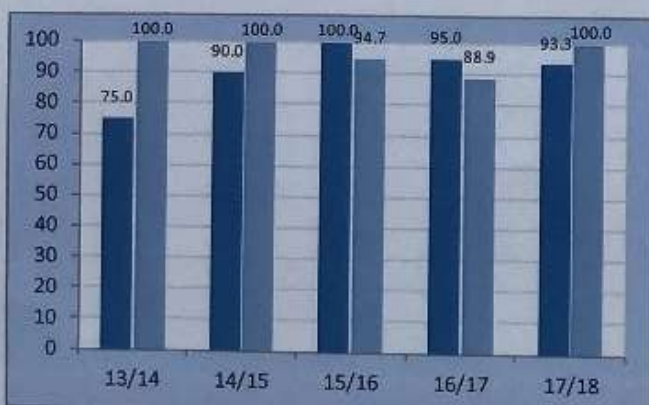
Number of KS2 pupils eligible for FSM (those that can be matched to PLASC)	(CSI)	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18
	FSM	2	0	0	3	1
	<i>Cymraeg</i>	0	0	0	0	1
	Non-FSM	24	23	41	35	35
	<i>Cymraeg</i>	13	12	28	18	27

Core Subject Indicator (CSI)

Chart 14: Percentage of pupils achieving the CSI: 2013/14 - 2017/18

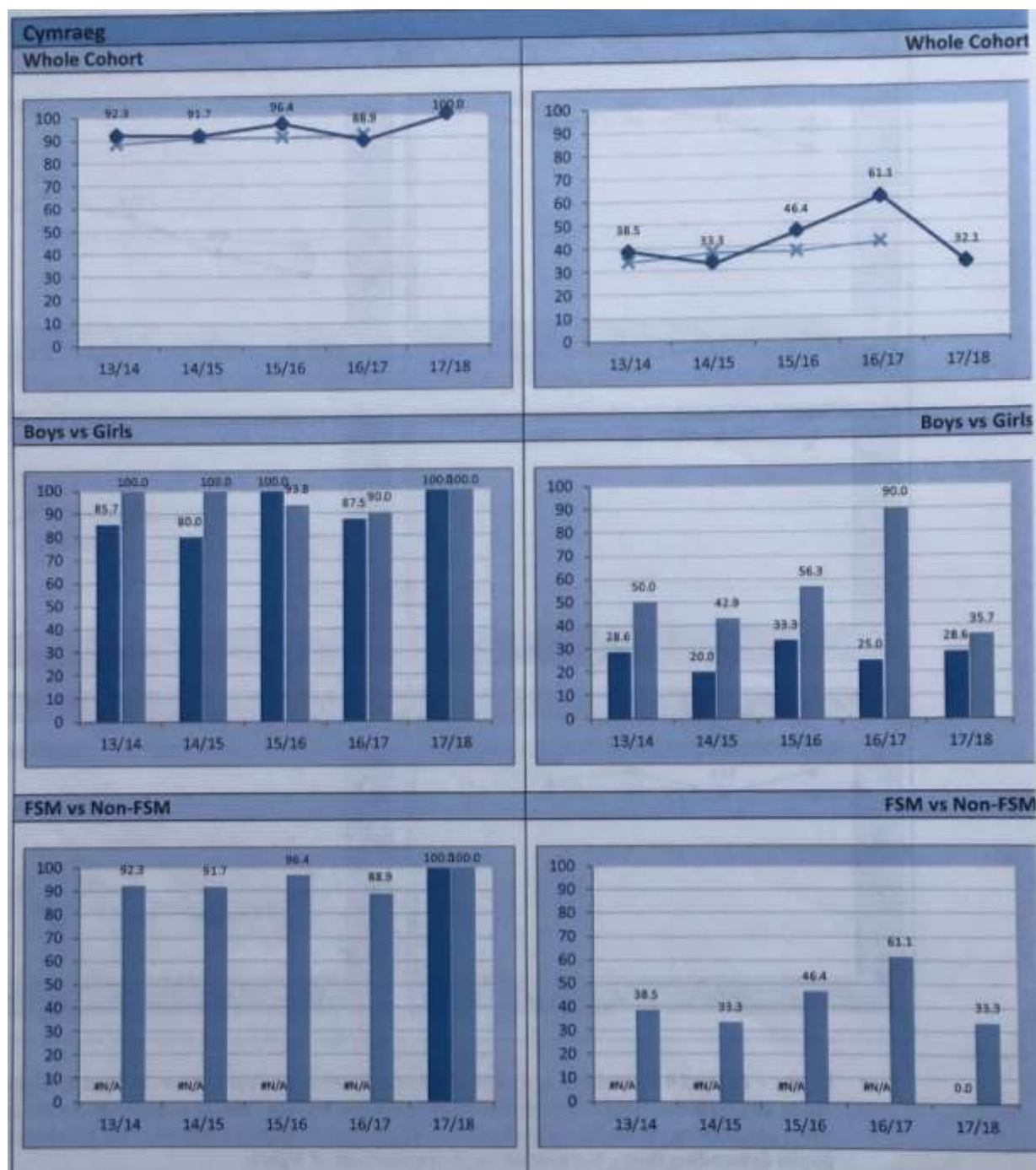
Boys vs Girls

FSM vs Non-FSM

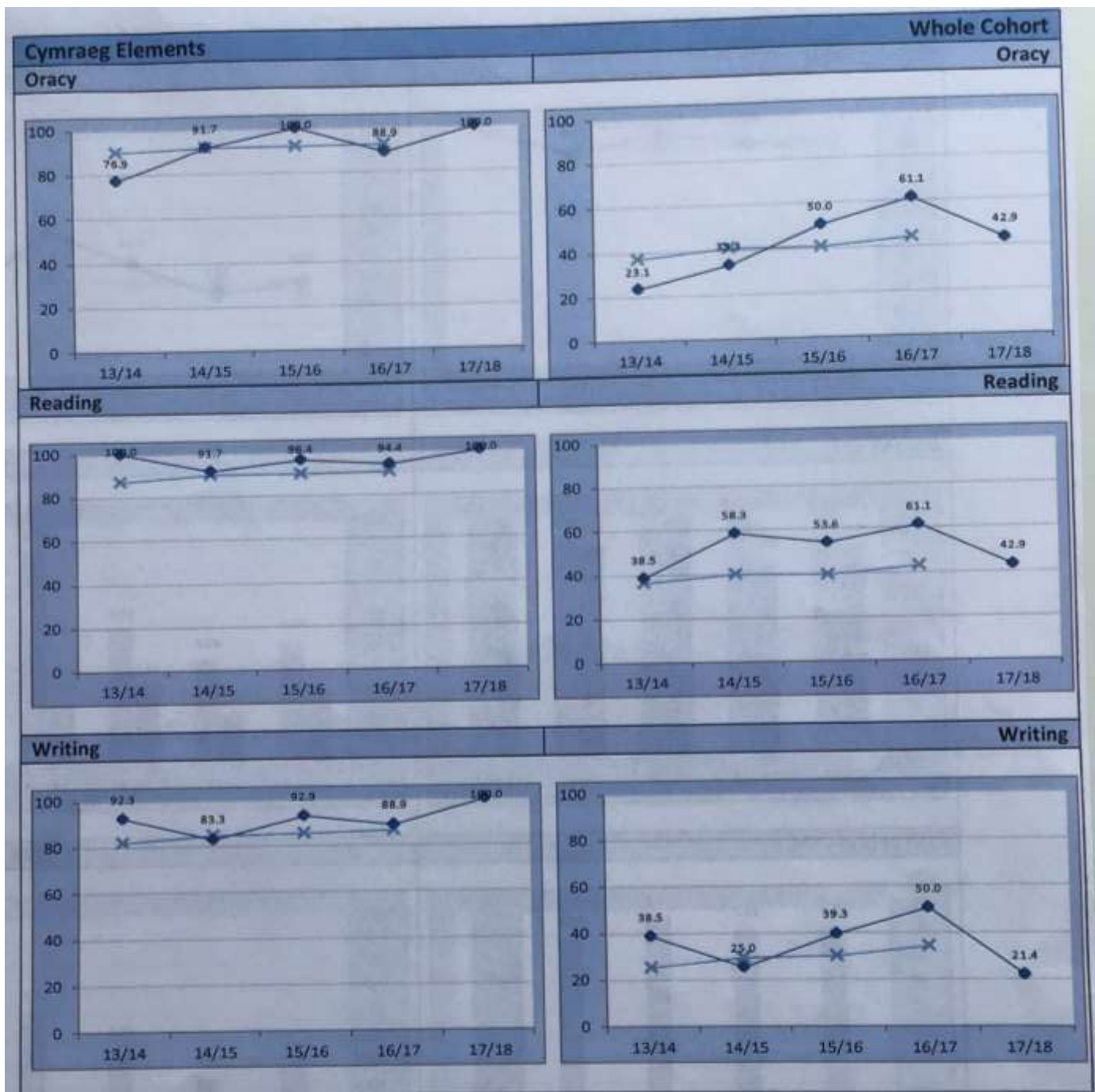

- There were 36 pupils in the cohort with each pupil having a value of 2.8%. There were 15 boys in the cohort, each equal to 6.7% and 21 girls, each equal to 4.8%. The CSI for the cohort in 2017/18 was 97.1%. 1 SA pupils failed to achieve the CSI.
- In 2017/18 the school improved its CSI by 5.1% from the previous year.
- Performance at KS2 is **very good** with the school outperforming the LA in each of the last 4 years..

Cymraeg (100%) Standards are good.

- All pupils achieved level 4+.
- At level 4+ the school has outperformed the LA in 4 of the last 5 years.
- At level 5+ performance showed a considerable dip from the previous year (-29%). This is the first time the school has been below the LA in the last 3 years

- **Oracy** - At level 4+ standards are **good** but inconsistent from year to year. At level 5, despite a dip in 2017/18, standards have improved over the last 3 years. This is a challenge for the school when considering the linguistic backgrounds of the pupils and the increase in the number of pupils demanding their education through the medium of Welsh.
- **Reading** - At both level 4+ and level 5 standards are **very good** and consistently above those of the LA.
- **Writing** - At level 4+ standards are **good** and have been above those of the LA for the last 3 years. At level 5 there is a far more inconsistent pattern. 2017/18 saw a big dip in performance but in the previous two years the school outperformed the LA.

Data Summary

- Standards at the Foundation Phase are **good or very good**. Attainment levels are consistently, with only the odd exception, above those of the Local Authority both at outcome 5+ and outcome 6.
- At KS2 standards are good or very good. Attainment levels are consistent and the school outperforms the Local Authority in the vast majority of subjects.
- Achieving consistent oracy standards in Welsh at KS2 is a challenge when considering the linguistic backgrounds of the pupils and the increase in the number of pupils demanding their education through the medium of Welsh.
- English oracy standards at level 5 have reduced over the last 2 years and will require close monitoring next year.

Safonau grwpiau o ddisgyblion/Standards of groups of pupils

Boys and Girls – Foundation Phase

Boys vs Girls

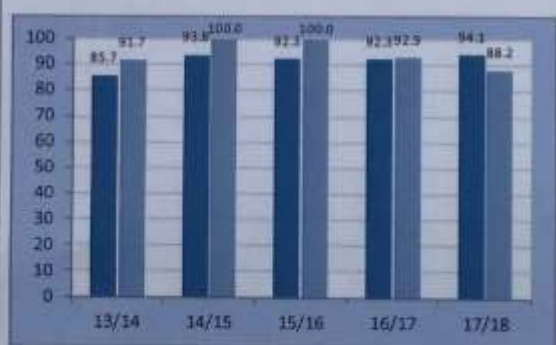

FPOI

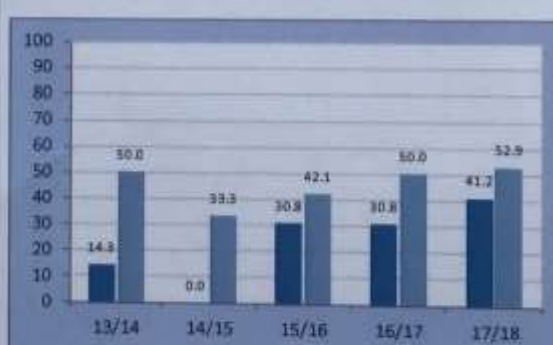
- The difference in 2017/18 in the percentage of girls and boys achieving the FPOI is 10.2% (boys above girls).
- This is the second year out of the last 3 that the boys have outperformed the girls. **No significant gender difference over the last 5 years.**

Cymraeg

Boys vs Girls

Boys vs Girls

- In 2017/18 the boys outperformed the girls at outcome 5+ (+5.9%). **No significant gender difference over the last 5 years.**
- In 2017/18 the girls outperformed the boys at outcome 6 (+11.9%). This is the 5th consecutive year that the girls have outperformed the boys. **Although % differences have reduced significantly over the last 3 years this gender difference needs monitoring.**

Boys and girls - KS2

Boys vs Girls

CSI

- In 2017/18 the girls outperformed the boys in the CSI (+6.7%).
- There are no significant gender differences over the last 5 years.

Cymraeg

Boys vs Girls

Boys vs Girls

- In 2017/18 the boys and girls both achieved 100% at level 4+. **There are no significant gender differences over the last 5 years.**
- In 2017/18 the girls outperformed the boys at level 5 (+7.1%). This is the 5th consecutive year that the girls have outperformed the boys. **Although gender difference was less than 10% in 2017/18 for the first time in 5 years it requires monitoring.**

Oracy

- At level 4+ there are no significant gender differences.
- At level 5 there are significant gender differences for the last 5 years.

Reading

- At level 4+ there are no significant gender differences.
- At level 5 there are significant gender differences for the last 5 years.

Writing

- At level 4+ there are no significant gender differences.
- At level 5 there are significant gender differences for the last 5 years.

Data Summary

- At the FP there are no significant gender differences in the number of pupils achieving the FPOL
- At outcome 5+ in the Foundation Phase there are no significant gender differences
- At outcome 6 in the Foundation Phase there are significant gender differences in Welsh – girls above boys. This is true of oracy, reading and writing. Also, in Mathematics – boys above girls.
- At KS2 there are no gender differences in the number of pupils achieving the CSI
- At level 4+ there are no significant gender differences at KS2
- At level 5 there are significant gender differences in Welsh and English – girls above boys. This is true of oracy, reading and writing.

Disgyblion EAL/EAL Pupils

- 1 pupil at the FP and 2 pupils at KS2 received EAL support

Pupil name	English
	outcome 6
	outcome 5
	Level 5

Data summary

- The performance of EAL pupils at both the FP and KS2 is very good

Disgyblion LAC/LAC Pupils

- There were no LAC pupils at the FP or KS2 in 2017/18.

Hwyrddyfodiaid/Latecomers

- At KS2, [redacted] joined us in November 2017 at the beginning of year 6. She achieved level 5 in Maths, English and Science and level 3 in Cymraeg ail-laith.

Standards and progress of pupils who receive intervention (Target Group)

- At the FP, 6 pupils received Chatt support. In PSD 17% achieved outcome 5+ and 83% achieved outcome 6. In Welsh 83% achieved outcome 5+ and 17% achieved outcome 6.
- At KS2, 6 pupils received literacy support. 100% achieved level 4+.
- The progress of target group pupils who receive intervention at both the Foundation Phase and KS2 is very good

Data Summary

- **Cymraeg** - At <85 school performance is **very good** in all year groups. The % of pupils who achieve a standardised score of >95 in all year groups is **very good**. The standardised score of year 2 pupils was lower than the other year groups.
- **English** - At <85, as expected, year 3 had a higher percentage of pupils not achieving a SS of 85. This % reduces as the pupils receive literacy lessons in KS2. Standards are **good**.
- **Procedural** - Standardised scores at >95 are **very good** in all year groups with the lowest cohort being year 3 with a % of 82.9%. We attribute this to teachers reading the questions to pupils in yr2 and the pupils reading questions independently in yr3.
- **Reasoning** - At >95 performance is **very good** in all year groups.
- National Test results match teacher assessments very accurately with the year 6 cohort standardised scores reflecting their awarded National Curriculum levels. This is also true of year 2's English standardised scores and their awarded outcomes.

Yr Iaith Gymraeg/The Welsh Language

Self-Evaluation:

- Year by year the nature of the school's language balance is changing with a higher demand for pupils to be educated through the medium of Welsh. There are now 8 Welsh medium classes and 2 English medium classes in school. 83% of pupils now receive the majority of their education through the medium of Welsh although only 40% speak Welsh at home.
- Despite the fact that a high percentage of our pupils in the Welsh stream come from families where English is the main language, the majority of pupils make very good progress and have a good grasp of the language.
- The vast majority of non-Welsh pupils are immersed successfully in both our Nursery and Reception classes.
- Every opportunity is afforded the pupils to hear Welsh used incidentally outside the formal classroom situation - visitors to school, Welsh theatre companies, Urdd after school club and Eisteddfodau, Pantomimes, choir etc.
- First and second language pupils develop their Welsh language skills in public performances such as Eisteddfodau, choir performances, school shows, class assemblies, church and chapel services etc.
- At the Foundation Phase performance in Welsh dipped a little in 2016-17 when compared to the F but was above that of the LA and W. This reverses a 4 year trend of improving performance.
- At KS2 Welsh the performance of pupils achieving level 4+ has been above that of the LA and Wales for 4 of the last 5 years and above the family in 2 of the last 5 years. 2016/17 saw % dip below the LA and W for the first time in 7 years.
- Welsh results in the National Standardised Tests also compare very favourably with the LA and Wales.
- Emphasis has been placed on developing oral skills at second language level. Pupils are given opportunities to speak Welsh to different audiences.

	2012 / 2013		2013 / 2014		2014 / 2015		2015 / 2016		2016/2017		2017/2018	
	% 4+	% 5+	% 4+	% 5+	% 4+	% 5+	% 4+	% 5+	% 4+	% 5+	% 4+	% 5+
	40.0%	6.7%	57.1%	14.3%	81.8%	9.1%	100%	30.8%	90.0%	15.0%	75%	25%
	61.1%	12.3%	67.7%	18.7%	66.3%	16.9%	67.4%	15.9%	73.7%	21.5%		
Wales	67.7%	13.8%	73.1%	16.5%	76.1%	19.4%	77.9%	22.4%	-----	-----	-----	-----

Data Summary:

- The % of pupils achieving level 4+ at second language level is on an upward trend, with the last 2 years' averages above 90%
- At level 5+ only once in the last 6 years have our % been above those of the F and Wales. This is an area to target.

Maesydd i'w datblygu/Areas to develop

- At outcome 6 in the Foundation Phase there are significant gender differences in Welsh – girls above boys. This is true of oracy, reading and writing. Also, in Mathematics – boys above girls.
- At level 5 in KS2 there are significant gender differences in Welsh and English – girls above boys. This is true of oracy, reading and writing.
- To continue to develop the Welsh oral second language ability of pupils in our English medium classes.

PRIMARY SCHOOL - JANUARY FIGURES																		
YEAR GROUP	2011/12		2012/13		2013/14		2014/15		2015/16		2016/17		2017/18		2018/19		2019/20	
W= WELSH E= ENGLISH	W	E	W	E	W	E	W	E	W	E	W	E	W	E	W	E	W	E
R	32	0	41	0	40	0	39	0	38	0	40	0	32	0	32	0	40	0
1	20	14	28	7	25	14	29	6	29	10	36	4	36	6	29	5	20	7
2	29	14	20	16	26	11	28	17	32	6	29	10	35	6	36	7	29	5
TOTAL FPH	81	28	89	23	91	25	96	23	99	16	104	13	103	12	97	12	89	12
FPH %	74%	26%	80%	20%	78%	22%	81%	19%	86%	14%	89%	11%	90%	10%	89%	11%	88%	12%
3	14	10	28	12	19	16	27	11	25	17	32	6	30	12	34	8	36	7
4	13	15	12	10	28	14	20	18	27	8	25	17	30	6	27	12	34	8
5	19	15	13	14	12	12	28	14	18	18	27	8	26	17	31	6	27	12
6	19	17	19	15	13	14	12	11	28	13	18	18	28	8	27	15	31	6
TOTAL KS2	65	57	72	51	72	56	87	54	98	56	102	49	114	43	119	41	128	33
KS2 %	53%	47%	59%	41%	56%	44%	62%	38%	64%	36%	68%	32%	73%	27%	74%	26%	80%	20%
TOTAL SCHOOL	146	85	161	74	163	81	183	77	197	72	206	62	217	55	216	53	217	45
SCHOOL TOTAL FPH/ KS2	231		235		244		260		269		268		272		269		262	
SCHOOL %	63%	37%	69%	31%	67%	33%	70%	30%	73%	27%	76%	24%	80%	20%	82%	18%	84%	16%

Atodiad 10: Nifer o ddisgyblion mewn addysg Gymraeg neu Ddwyeithog 2017-2018

https://statscymru.llyw.cymru/Catalogue/Education-and-Skills/Schools-and-Teachers/Schools-Census/Pupil-Level-Annual-School-Census/Welsh-Language/pupils-by-localauthorityregion-welshmediumtype											
Ysgolion Cynradd		Yr holl ysgolion (6)								Yr holl ysgolion (6)	
		Cyfrwng Cymraeg (7)	Ddwy ffrwd (8)	Drawsnewidiol (9)	Ddwyeithog - AB (10)	Ddwyeithog - BB (11)	Ddwyeithog - CB (12)	Ddwyeithog - CH (13)	Cyfrwng Saesneg yn bennaf ond â defnydd sylweddol o'r Gymraeg (14)		Cyfrwng Saesneg (15)
Gogledd Cymru (1)		21518	1240	.	.	.	.	.	2772	34949	60479
Gogledd Cymru (1)	Sir Ynys Môn (2)	5301	435	.	.	.	.	.	.	173	5909
	Gwynedd (2)	9551	.	.	.	.	.	.	122	.	9673
	Conwy (2)	1891	610	.	.	.	.	.	2385	4165	9051
	Sir Ddinbych (2)	2251	134	.	.	.	.	.	265	6094	8744
	Sir y Fflint (2)	856	.	.	.	.	.	.	.	13168	14024
	Wrecsam (2)	1668	61	.	.	.	.	.	.	11349	13078
De-orllewin a Chanolbarth Cymru (1)		18531	4980	594	.	.	.	.	2418	48499	75022
De-orllewin a Chanolbarth Cymru (1)	Powys (3)	1060	1439	.	.	.	.	.	214	6747	9460
	Sir Ceredigion (3)	3330	.	.	.	.	.	.	1111	.	4441
	Sir Benfro (3)	1433	919	290	.	.	.	.	382	7634	10658
	Sir Gaerfyrddin (3)	7469	2622	304	.	.	.	.	711	4835	15941
	Abertawe (3)	3269	.	.	.	.	.	.	.	19048	22317
	Castell-nedd Port Talbot (3)	1970	.	.	.	.	.	.	.	10235	12205
Canol De Cymru (1)		12077	1797	.	.	.	.	.	537	74068	88479
Canol De Cymru (1)	Pen-y-bont ar Ogwr (4)	1081	.	.	.	.	.	.	.	12451	13532
	Bro Morgannwg (4)	1689	.	.	.	.	.	.	.	11321	13010
	Rhondda Cynon Taf (4)	3635	1082	.	.	.	.	.	265	17383	22365
	Merthyr Tudful (4)	762	.	.	.	.	.	.	272	4796	5830
	Caerdydd (4)	4910	715	.	.	.	.	.	.	28117	33742
	De-ddwyrain Cymru (1)	5360	.	.	.	.	.	.	.	47663	53023
De-ddwyrain Cymru (1)	Caerffili (5)	2993	.	.	.	.	.	.	.	14198	17191
	Blaenau Gwent (5)	256	.	.	.	.	.	.	.	4655	4911
	Torfaen (5)	982	.	.	.	.	.	.	.	7696	8678
	Sir Fynwy (5)	396	.	.	.	.	.	.	.	6427	6823
	Casnewydd (5)	733	.	.	.	.	.	.	.	14687	15420
	Cymru (1)	Cymru (1)	57486	8099	604	.	.	.	.	5727	205179

Atodiad 11: Nifer o ddisgyblion mewn Addysg Gymraeg neu Ddwylieithog yn 2008-2009.

<https://statscymru.llyw.cymru/Catalogue/Education-and-Skills/Schools-and-Teachers/Schools-Census/Pupil-Level-Annual-School-Census/Welsh-Language/pupils-by-localauthorityregion-welshmediumtype>

Ysgolion Cynradd		Yr holl ysgolion (8)									Yr holl ysgolion (6)
2008/2009		Cyfrwng Gymraeg (7)	Ddwy ffrwd (8)	Drawsnewidiol (9)	Ddwylieithog - AB (10)	Ddwylieithog - BB (11)	Ddwylieithog - CB (12)	Ddwylieithog - CH (13)	Cyfrwng Saesneg yn bennaf ond â defnydd sylweddol o'r Gymraeg (14)	Cyfrwng Saesneg (15)	
Gogledd Cymru (1)		19821	1308	.	.	.	.	.	3923	31668	56720
Gogledd Cymru (1)	Sir Ynys Môn (2)	4721	421	.	.	.	.	.	.	178	5320
	Gwynedd (2)	9350	227	.	.	.	.	.	111	.	9688
	Conwy (2)	1877	384	.	.	.	.	.	1947	4442	8650
	Sir Ddinbych (2)	1868	176	.	.	.	.	.	1275	4799	8118
	Sir y Fflint (2)	908	.	.	.	.	.	.	163	12255	13326
	Wrecsam (2)	1097	100	.	.	.	.	.	427	9994	11618
De-orllewin a Chanolbarth Cymru (1)		16611	6522	430	.	.	.	.	3212	46526	73301
De-orllewin a Chanolbarth Cymru (1)	Powys (3)	935	2033	.	.	.	.	.	859	6700	10527
	Sir Ceredigion (3)	3740	379	.	.	.	.	.	1050	.	5169
	Sir Benfro (3)	1388	1397	133	.	.	.	.	634	6909	10461
	Sir Gaerfyrddin (3)	6034	2713	297	.	.	.	.	265	5340	14649
	Abertawe (3)	2369	.	.	.	.	.	.	404	17621	20394
	Castell-nedd Port Talbot (3)	2145	.	.	.	.	.	.	.	9956	12101
Canol De Cymru (1)		9966	1485	.	.	.	.	.	1523	64320	77294
Canol De Cymru (1)	Pen-y-bont ar Ogwr (4)	1039	.	.	.	.	.	.	344	10885	12268
	Bro Morgannwg (4)	1351	.	.	.	.	.	.	208	9427	10986
	Rhondda Cynon Taf (4)	3788	899	.	.	.	.	.	710	15977	21374
	Merthyr Tudful (4)	552	.	.	.	.	.	.	261	4280	5093
	Caerdydd (4)	3236	586	.	.	.	.	.	.	23751	27573
De-ddwyrain Cymru (1)		3820	.	.	.	.	.	.	350	46132	50302
De-ddwyrain Cymru (1)	Caerffili (5)	2229	.	.	.	.	.	.	.	14361	16590
	Blaenau Gwent (5)	321	.	.	.	.	.	.	350	5416	6087
	Torfaen (5)	612	.	.	.	.	.	.	.	7129	7741
	Sir Fynwg (5)	230	.	.	.	.	.	.	.	6477	6707
	Casnewydd (5)	428	.	.	.	.	.	.	.	12749	13177
Cymru (1)		50244	9315	430	.	.	.	.	9109	189216	258314